

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZYO I OŚWIATY

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXII

Marzec 2003

Nr 3

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI
KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUDSKIEGO 62
TELEFON (025) 644-21-95; FAX (025) 644-87-44

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXII

Marzec 2003

Nr 3

STOLICA APOSTOLSKA

Jan Paweł II

WIĘCEJ SZCZĘŚCIA JEST W DAWANIU ANIŻELI W BRANIU

Oroędzie na Wielki Post 2003

Drodzy Bracia i Siostry!

1. Wielki Post, szczególny czas modlitwy, postu i zaangażowania na rzecz tych, którzy znajdują się w potrzebie, daje chrześcijaninowi możliwość przygotowania się do Świąt Wielkanocnych poprzez autentyczną konfrontację własnego życia ze Słowem Bożym oświecającym codzienność wierzących.

Jako myśl przewodnią tegorocznej refleksji wielkopostnej chciałbym proponować werset z Dziejów Apostolskich: „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu” (20, 35). Nie chodzi tu o zwyczajne pouczenie moralne, ani o nakaz narzucany człowiekowi z zewnątrz. Skłonność do dawania jest niejako wpisana w naturę ludzką; każdy człowiek odczuwa potrzebę kontaktu z innymi i realizuje się w pełni, gdy w wolności serca czyni dar z siebie.

2. Nasze czasy naznaczone są niestety wpływami mentalności ulegającej wpływom drzemiącej w duszy ludzkiej skłonności do egoizmu. W środowisku społecznym, jak i w środkach masowego przekazu, człowiek często poddawany jest naciskom ze strony treści, które w sposób natarcywy i bezpośredni, albo zakamuflowany propagują kulturę doczesności i hedonizmu. Chociaż poświęca się wiele uwagi ofiarom klęsk żywiołowych, wojen i tym, którzy znajdują się w obliczu

innych zagrożeń, niełatwo jest jednak budować kulturę solidarności. Duch tego świata wypacza wewnętrzną zdolność człowieka do bezinteresownego daru z siebie i kieruje ku zaspakajaniu własnych egoistycznych interesów. Rozpala się w nim pragnienie gromadzenia dóbr. Bez wątpienia jest rzeczą naturalną i sprawiedliwą, aby każdy, wykorzystując własne talenty, dążył do osiągnięcia tego, co jest mu do życia potrzebne. Jednak przesadna żądza posiadania przeszkadza człowiekowi otworzyć się na Stwórcę i na bliźnich. Jakże bardzo są aktualne w każdym czasie słowa św. Pawła do Tymoteusza: „(...) korzeniem wszelkiego zła jest chciwość pieniędzy. Za nimi to uganiając się, niektórzy zbłądzili z dala od wiary i sobie samym zadali wiele cierpień” (1 Tm 6, 10)!

Wyzysk człowieka, obojętność na cierpienie innych, pogwałcenie norm moralnych, to tylko niektóre z konsekwencji żądzy wzbogacenia się. Jak nie uznać, w obliczu smutnej rzeczywistości trwałego ubóstwa, które dotyka znaczną część populacji świata, że poszukiwanie zysku za wszelką cenę oraz brak aktywnego i odpowiedzialnego zainteresowania dobrem wspólnym powoduje zgromadzenie wielkiej ilości zasobów w rękach niewielu, podczas gdy reszta ludzkości cierpi głód i opuszczenie?

Apelując do wierzących i wszystkich ludzi dobrej woli, pragnę potwierdzić zasadę oczywistą, chociaż często nie przestrzeganą: trzeba szukać dobra nie tylko wąskiego kręgu uprzywilejowanych, ale dążyć do poprawienia warunków życia wszystkich. Tylko na takim fundamencie możliwe będzie budowanie porządku międzynarodowego prawdziwie odznaczającego się sprawiedliwością i solidarnością, który jest pragnieniem wszystkich.

3. „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu”. Idąc za wewnętrznym przynagleniem, by czynić dar z siebie niczego w zamian nie oczekując, wierzący doświadczą głębokiej duchowej satysfakcji.

Wysiłek chrześcijanina w celu promowania sprawiedliwości, jego zaangażowanie w obronie słabszych, jego humanitarne działanie płynące z troski o chleb dla tych, którzy są go pozbawieni, o opiekę nad chorymi oraz z pragnienia, by wychodzić na przeciw każdej potrzebie, czerpie energię z tego szczególnego i niewyczerpanego skarbu miłości, jakim jest całkowite oddanie się Jezusa Ojcu. Wierzący wezwany jest do naśladowania Chrystusa, prawdziwego Boga i prawdziwego Człowieka, który w doskonałym posłuszeństwie woli Ojca, uniżył samego siebie (por. Flp 2, 6 nn), oddając się nam w bezinteresownej i niczym nieograniczonej miłości, aż do śmierci na krzyżu. Z Kalwarii rozlega się w sposób wymowny przesłanie miłości Trójjedynego Boga skierowane do ludzi wszystkich narodów i czasów.

Św. Augustyn zauważa, że tylko Bóg, Najwyższe Dobro, może zwyciężyć nędze świata. Miłosierdzie i miłość względem bliźniego powinny przeto wypływać z żywego kontaktu z Bogiem i do Niego ciągle się odnosić, ponieważ w trwaniu przy Chrystusie jest nasza radość (por. *De civitate Dei*, X, 6; CCL 39, 1351 ss.).

4. Syn Boży pierwszy nas umiłował „gdyśmy byli jeszcze grzesznikami” (Rz 5, 8), nie żądając niczego w zamian, nie narzucając żadnych warunków a priori. W tym kontekście jakże nie uznać Wielkiego Postu jako okazji sprzyjającej odważnym, altruistycznym wyborom i praktykowaniu wielkoduszności? Czas ten umożliwił nam podjęcie walki z przesadnym przywiązaniem do pieniądza i podsuwa skuteczny oręż w postaci postu i jałmużny. Odmawianie sobie nie tylko tego, co zbyteczne, ale też czegoś więcej, aby podzielić się z potrzebującymi, prowadzi do zaparcia się siebie, bez którego nie ma autentycznego życia chrześcijańskiego. Karmiąc się nieustającą modlitwą, chrześcijanin daje świadectwo, że Bóg zajmuje pierwsze miejsce w jego życiu.

Właśnie miłość Boga rozlana w naszych sercach winna inspirować i przemieniać nasze istnienie i nasze działanie. Niech się nie ludzi chrześcijanin, że będzie mógł poszukiwać prawdziwego dobra braci, jeśli nie żyje w miłości Chrystusa. Nawet wówczas, gdy byłby w stanie zmienić negatywne zjawiska w kwestiach socjalnych i politycznych, każdy wynik okazałby się krótkotrwały bez miłości. Sama zdolność dawania siebie innym jest darem Bożej łaski. Jak naucza św. Paweł: „(...) to Bóg jest w was sprawcą i chcenia, i działania zgodnie z [Jego] wolą” (Flp 2, 13).

5. Współczesnemu człowiekowi, który często przeżywa rozczarowanie egzystencjalną pustką, i który poszukuje autentycznej radości i miłości, Chrystus proponuje przykład własnego życia i zaprasza do naśladowania Go. Tych, którzy Go słuchają prosi, by ofiarowali życie dla braci. Takie poświęcenie prowadzi do pełnej realizacji siebie i do radości. Dowodzi tego przykład tych mężczyzn i kobiet, którzy, rezygnując z bezpieczeństwa, nie wahali się zaryzykować własnego życia jako misjonarze w różnych częściach świata. świadectwem tego są również decyzje młodych ludzi, którzy ożywieni duchem wiary poszli za głosem powołania kapłańskiego lub zakonnego, oddając się na służbę „zbawczych planów Boga”. Potwierdza to również wzrastająca liczba wolontariuszy, którzy z natychmiastową gotowością poświęcają się ubogim, ludziom w podeszłym wieku, chorym i wszystkim, którzy są w potrzebie.

Ostatnio byliśmy świadkami godnej pochwały solidarności z ofiarami powodzi w Europie, trzęsień ziemi w Ameryce Łacińskiej i we Włoszech, epidemii w Afryce oraz z ofiarami wybuchów wulkanów na Filipinach, nie zapominając o dotkniętych nienawiścią i wojną w innych częściach świata.

W tych okolicznościach środki masowego przekazu spełniają ważną rolę, umożliwiając bardziej bezpośredni udział w wydarzeniach i ożywiając gotowość pomocy tym, którzy doznają cierpienia i trudności. Niekiedy motywem działań na rzecz innych jest nie tyle imperatyw chrześcijańskiej miłości, co naturalne współczucie. Ten jednak, kto wspomaga bliźniego, cieszy się zawsze przychylnością Boga. W Dziejach Apostolskich czytamy, że Tabita zostaje ocalona, ponieważ czyniła

dobro innym (por. 9, 36 nn). Centurion Korneliusz otrzymał życie wieczne za swoją wielkoduszność (por. Mt 25, 40).

Służba potrzebującym może być dla „oddalonych” opatrzeniową drogą ku spotkaniu z Chrystusem, ponieważ Pan ponad miarę wynagradza dobro czynione bliźniemu (por. Mt 25, 40).

Życząc z całego serca, aby okres Wielkiego Postu był dla wierzących czasem dawania świadectwa Ewangelii miłości na każdym miejscu, ponieważ powołanie do miłości miłosiernej stanowi centrum autentycznej ewangelizacji. Przyzywam wstawiennictwa Maryi, Matki Kościoła. Niech Ona towarzyszy nam na wielkopostnych drogach. Z serca wszystkim błogosławię.

Jan Paweł II, papeż

Watykan, 7 stycznia 2003 r.

Źródło: L'Osservatore Romano
wydanie polskie (3/2003)

PRZECIW PRZEJAWOM RASIZMU, KSENOFOBI I SKRAJNEGO NACJONALIZMU

*Oreǳie Jana Pawła II na Światowy Dzień Migranta
i Uchodźcy 2003 r.*

1. Migracja stała się we współczesnym świecie zjawiskiem szeroko rozpo-
wszechnionym. Obejmuje wszystkie państwa – zarówno kraje pochodzenia mi-
grantów, jak i kraje tranzytowe i docelowe. Dotyczy milionów ludzi i jest wyzwani-
em, które Kościół pielgrzymujący, służący całej ludzkiej rodzinie, musi podjąć
i sprostać mu w ewangelicznym duchu powszechnej miłości. Tegoroczny Świate-
wy Dzień Migranta i Uchodźcy powinien być czasem szczególnej modlitwy
w intencji tych, którzy z jakichkolwiek powodów przebywają z dala od swych
domów i rodzin; winien być dniem głębokiej refleksji nad powinnościami katoli-
ków wobec tych naszych braci i sióstr.

Szczególnie dotkliwie odczuwają ten problem obcokrajowcy najbardziej za-
grożeni: migranci pozbawieni odpowiednich dokumentów, uchodźcy, osoby szu-
kające azylu, zmuszone do migracji przez ostre konflikty utrzymujące się w wielu
częściach świata, a także ofiary – głównie kobiety i dzieci – straszliwej zbrodni,
jaką jest handel ludźmi. Nawet w niedawnej przeszłości byliśmy świadkami tra-
gicznych doświadczeń ludności zmuszonej do migracji z powodów etnicznych
lub nacjonalistycznych i skazanej na nieopisane cierpienia. U podstaw tych sytu-
acji leżą grzeszne zamiary i czyny, sprzeczne z nauką Ewangelii, które dla chrze-
ścijan na całym świecie są wezwaniem, by zło dobrem zwyciężać.

2. O przynależności do wspólnoty katolickiej nie decyduje narodowość ani
pochodzenie społeczne czy etniczne, ale przede wszystkim wiara w Jezusa Chry-
stusa i chrzest w imię Trójcy Świętej. «Kosmopolityczny» charakter Ludu Boże-
go jest dziś widoczny praktycznie we wszystkich Kościołach partykularnych,
ponieważ migracje przekształciły nawet niewielkie i dawniej odosobnione wspól-
noty w społeczności pluralistyczne i wielokulturowe. Miejsca, w których jesz-
cze do niedawna rzadko gościłi obcokrajowcy, dziś stały się domem dla ludzi
z różnych części świata. Coraz częściej, na przykład, podczas niedzielnej Eu-
charystii, Ewangelia odczytywana jest w językach, których wierni nigdy przed-
tem nie słyszeli; nadaje to nową wymowę wezwaniu Psalmu: «Chwalcie Pana,
wszystkie narody, wysławiajcie Go, wszystkie ludy» (Ps 117 [116], 1). Te wspól-
noty mają zatem nowe możliwości doświadczenia katolicyzmu Kościoła – a więc
tej cechy, która wyraża jego zasadniczą otwartość na wszystko, co jest dziełem
Ducha w każdym narodzie.

Kościół zdaje sobie sprawę, że uzależnianie przynależności do lokalnej wspól-
noty od kryteriów etnicznych lub innych znamion zewnętrznych prowadziłoby do

zubożenia wszystkich, byłoby też sprzeczne z podstawowym prawem ochrzczonych do sprawowania kultu i udziału w życiu wspólnoty. Co więcej, jeśli nowi przybysze czują się niemile widziani w lokalnej wspólnotie parafialnej, ponieważ nie znają miejscowego języka i nie stosują się do miejscowych obyczajów, łatwo stają się «zagubionymi owcami» Utrata tych «maluczkich» z powodu dyskryminacji choćby tylko ukrytej, powinna budzić głęboką troskę zarówno duszpasterzy, jak i wiernych.

3. Wracamy tu do tematu, który często poruszałem w orędziach na Światowy Dzień Migranta Uchodźcy. Mam na myśli chrześcijański obowiązek przyjęcia każdego potrzebującego, który puka do naszych drzwi. Taka otwartość buduje żywe wspólnoty chrześcijańskie, które Duch wzbogaca darami przynoszonymi przez nowych uczniów, pochodzących z innych kultur. Ta podstawowa forma ewangelicznej miłości jest też źródłem inspiracji dla niezliczonych programów solidarności dotyczących migrantów i uchodźców we wszystkich częściach świata. Aby uświadomić sobie bogactwo tej kościelnej tradycji konkretnej służby migrantom i wypędzonym, wystarczy przypomnieć dokonania i spuściznę takich postaci, jak św. Franciszka Ksawera Cabrini czy bp Jan Chrzyciel Scalabrini, czy też w naszym czasie rozległą działalność katolickiej organizacji humanitarnej «Caritas» i Międzynarodowej Komisji Katolickiej ds. Migracji.

Często solidarność nie przychodzi łatwo. Wymaga odpowiedniego przygotowania i przezycięcia postawy zamknięcia się w sobie, która w wielu społecznych społeczeństwach występuje w formach coraz bardziej subtelnych i rozpowszechnionych. Aby stawić czoło temu zjawisku, Kościół ma do dyspozycji bogate środki wychowawcze i formacyjne na wszystkich płaszczyznach. Wzywam zatem rodziców i nauczycieli, aby zwalczali rasizm i ksenofobię kształtując postawy pozytywne, oparte na katolickiej nauce społecznej.

4. Chrześcijanie, coraz bardziej zakorzenieni w Chrystusie, muszą dokładać starań, aby przezycięć wszelkie skłonności do zamykania się w sobie oraz dostrzegać w ludziach innej kultury dzieło Boże. Tylko prawdziwa miłość ewangeliczna jest wystarczająco silna, by dopomóc wspólnotom w przejściu od zwykłej tolerancji wobec innych do prawdziwego poszanowania ich odmienności. Tylko odkupieńcza łaska Chrystusa może zapewnić nam zwycięstwo w codziennych zmaganiach, aby przejść od egoizmu ku altruizmowi, od lęku ku otwartości, od odrzucenia ku solidarności.

Oczywiście, podobnie jak przynaglam katolików, aby wyróżniali się w okazywaniu solidarności nowym członkom swoich wspólnot, wzywam też imigrantów, aby uznali, że mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do przyjmujących ich krajów i respektować prawa, kulturę i tradycje narodu, który ich gości. Tylko w ten sposób rozwijać się będzie harmonijne współżycie społeczne.

Droga do rzeczywistej akceptacji imigrantów z całą ich odmiennością kultową jest w praktyce trudna, a w niektórych przypadkach staje się prawdziwą drogą krzyżową. Nie może nas to jednak odwozić od realizacji woli Boga, który w Chrystusie pragnie przyciągnąć do siebie wszystkich ludzi, posługując się jako narzędziem swoim Kościołem – sakramentem jedności całego rodzaju ludzkiego (por. *Lumen gentium*, 1).

Na tej drodze potrzebne jest czasem prorocze słowo, które wskazuje zło i zachęca do dobra. Gdy dochodzi do napięć, wiarygodność Kościoła, głoszącego naukę o fundamentalnym szacunku należnym każdemu człowiekowi, uzależniona jest od moralnej odwagi duszpasterzy i wiernych, którzy potrafią «wszystko postawić na miłość» (por. *Novo millennio ineunte*, 47).

5. Jest też oczywiste, że wielokulturowe wspólnoty stwarzają wyjątkowe możliwości pogłębienia jedności z innymi chrześcijańskimi Kościołami i Wspólnotami kościelnymi. Wiele z nich bowiem, działając wśród swoich wiernych, wspólnie z Kościołem katolickim przyczynia się do takiego kształtowania społeczeństwa, by potrafiło ono szczerze doceniać kulturę imigrantów i ich szczególne dary, oraz proroczym słowem przeciwstawia się wszelkim przejawom rasizmu, ksenofobii i skrajnego nacjonalizmu.

Niech nasza Matka Maryja, która sama doświadczyła odrzucenia, i to w chwili, gdy miała wydać na świat swojego Syna, pomoże Kościołowi być znakiem i narzędziem jedności kultur i narodów, tworzących jedną rodzinę. Niech pomaga nam świadczyć w życiu o wcieleniu i nieustannej obecności Chrystusa, który przez nas pragnie nadal dokonywać w dziejach i w świecie swego dzieła wyzwolenia z wszelkich form dyskryminacji, odrzucenia i marginalizacji. Niech obfite błogostawieństwo Boże towarzyszy wszystkim, którzy przyjmują przybyszów w imię Chrystusa.

Jan Paweł II, papież

Watykan, 24 października 2002 r.

Źródło: L'Osservatore Romano
wydanie polskie (3/2003)

ŚRODKI SPOŁECZNEGO PRZEKAZU W SŁUŻBIE PRAWDZIWEGO POKOJU W ŚWIETLE ENCYKLIKI

«*PACEM IN TERRIS*»

Orędzie Jana Pawła II na XXXVII Światowy Dzień

Środków Społecznego Przekazu 2003 r.

Drodzy Bracia i Siostry,

1. Encyklika bł. papieża Jana XXIII *Pacem in terris*, która ukazała się w ponurym okresie zimnej wojny, była znakiem nadziei dla wszystkich ludzi dobrej woli. Stwierdzając, że prawdziwy pokój wymaga «wiernego zachowywania porządku ustanowionego przez Boga» (*Pacem in terris*, 1), Ojciec Święty napisał, że filarami pokojowego społeczeństwa są prawda, sprawiedliwość, miłość i wolność (tamże, 37).

Wzrost znaczenia współczesnych środków społecznego przekazu był jednym z czynników, które w sposób istotny wpłynęły na treść encykliki. To właśnie o nich myślał papież Jan XXIII, gdy domagał się «uczciwości i bezstronności» od tych, którzy posługują się udostępnionymi przez naukę i technikę narzędziami, «za pomocą których umacniają się i rozszerzają wzajemne kontakty między narodami»; zarazem jednak Papież potępił «te metody szerzenia wiadomości, które – gwałcąc nakazy prawdy i sprawiedliwości – przynoszą szkodę dobrej opinii jakiegoś narodu» (tamże, 90).

2. Dziś, gdy obchodzimy czterdziestą rocznicę ogłoszenia encykliki *Pacem in terris*, podział narodów na wrogie obozy zasadniczo jest już jedynie bolesnym wspomnieniem; nadal jednak w wielu częściach świata nie ma pokoju, sprawiedliwości oraz stabilnej sytuacji społecznej. Terroryzm, konflikty na Bliskim Wschodzie i w innych regionach świata, wzajemne zastraszanie, niesprawiedliwość, wyzysk, gwałcenie godności i świętości ludzkiego życia zarówno przed, jak i po narodzeniu to przerażająca rzeczywistość naszych czasów.

Jednocześnie bardzo wyraźnie zwiększył się wpływ środków przekazu, zarówno pozytywny, jak i negatywny, na kształt relacji międzyludzkich oraz na życie polityczne i społeczne. Fakt ten ukazuje nam, jak bardzo aktualny jest temat wybrany na XXXVII Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu: «Środki społecznego przekazu w służbie prawdziwego pokoju w świetle encykliki *Pacem in terris*». Świat oraz media mogą się jeszcze wiele nauczyć z orędzia bł. papieża Jana XXIII.

3. *Środki przekazu a prawda*. Podstawowym warunkiem moralnym wszelkiej komunikacji jest poszanowanie prawdy oraz służba prawdzie. Podstawą międzyludzkiej komunikacji jest wolność poszukiwania i głoszenia prawdy dotyczącej nie tylko faktów i informacji, ale także – i przede wszystkim – natury oraz osta-

tecznego przeznaczenia osoby ludzkiej, społeczeństwa i dobra wspólnego, naszej więzi z Bogiem. Na środkach przekazu ciąży niezbywalny obowiązek w tej materii. Są one bowiem współczesną przestrzenią, w której ludzie dzielą się myślami i mogą wzrastać we wzajemnym zrozumieniu i solidarności. Z tego właśnie względu papież Jan XXIII bronił prawa «do wolności w poszukiwaniu prawdy oraz przy zachowaniu zasad porządku moralnego i dobra ogółu – do wypowiadania i rozpowszechniania swych poglądów», jako niezbędnego warunku pokoju społecznego (*Pacem in terris*, 12).

Trzeba przyznać, że środki przekazu często odważnie służą prawdzie; niekiedy jednak są one narzędziem propagandy i dezinformacji, sprzyjając interesom partykularnym, uprzedzeniom o charakterze narodowym, etnicznym, rasowym i religijnym, materialnym żądom i różnorodnym fałszywym ideologiom. Na takie formy nacisku, jak i próby dezinformacji powinni reagować przede wszystkim ci, którzy pracują w mediach, a także Kościół oraz inne zainteresowane grupy.

4. *Środki przekazu a sprawiedliwość.* W swojej encyklice *Pacem in terris* bł. papież Jan XXIII wypowiedział się wyraźnie na temat ogólnoludzkiego dobra wspólnego – «dobra powszechnego jako dotyczącego całej rodziny człowieczej» (n. 132) – do którego ma prawo każdy człowiek i wszystkie narody.

Ze względu na ogólnością zasięg środków przekazu spoczywa na nich szczególna odpowiedzialność. Choć wiadomo, że środki przekazu są często własnością określonych grup interesu, prywatnych bądź publicznych, to ze względu na wpływ, jaki wywierają na życie; nie mogą one podburzać jednej grupy przeciwko innej – na przykład w imię konfliktów klasowych, skrajnego nacjonalizmu, dyskryminacji rasowej, czystek etnicznych itp. Podburzanie jednych przeciwko drugim w imię religii, stanowi szczególnie poważne sprzeniewierzenie prawdzie i sprawiedliwości, podobnie dyskryminacja inny wierzeń religijny które przecież należą do najbardziej podstawowej godności i wolności osoby ludzkiej.

Środki przekazu zobowiązane do krzewienia sprawiedliwości i solidarności w relacjach międzyludzkich na wszystkich poziomach życia społecznego poprzez dokładne relacjonowanie wydarzeń, rzetelne wyjaśnianie problemów uczciwe przedstawianie odmiennych poglądów. Nie oznacza to bynajmniej przyzywania oczu na sprawy bolesne i podziały między ludźmi, ale wymaga docierania do przyczyn owych problemów, tak aby można je było zrozumieć i rozwiązać.

5. *Środki przekazu a wolność.* Wolność jest wstępnym warunkiem prawdziwego pokoju, a zarazem jednym z jego najcenniejszych owoców. Środki przekazu służą wolności poprzez służbę prawdzie ograniczają one korzystanie z wolności, jeśli oddalają się od prawdy, rozpowszechniając kłamstwa albo rozbudzając niezdrowe emocjonalne reakcje na wydarzenia. Ludzie mogą budować wspólne dobro i rozliczać władze publiczne z ich działalności jedynie wówczas, gdy posiadają swobodny dostęp do prawdziwych i wyczerpujących informacji.

Środki przekazu – jeżeli mają służyć wolności same muszą być wolne i należyce korzystać ze swej wolności. Ich uprzywilejowana pozycja wymaga, by nie kierowały się jedynie żądzą zysku, lecz służbą prawdziwym potrzebom oraz interesom społeczeństwa. Choć w interesie wspólnego dobra leży, by i miały pewne regulacje prawne środków przekazu, ich kontrola ze strony władz państwowych jest rzeczą niewłaściwą. Reporterzy i komentatorzy są w sposób szczególny zobowiązani do postępowania zgodnie ze swym sumieniem i opierania się siłom nacisku, domagającym się od nich, by «przystosowywali prawdę do oczekiwań osób zamożnych bądź władzy politycznej».

Należy wypracować praktyczne sposoby postępowania, dzięki którym słabsze warstwy społeczeństwa nie tylko uzyskają dostęp do informacji, umożliwiające rozwój osobowy i społeczny, ale także będą mogły mieć rzeczywisty i odpowiedzialny wpływ na treści przekazywane przez środki przekazu oraz współtworzyć struktury i politykę programową komunikacji społecznej.

6. *Środki przekazu a miłość*. «Gniew bowiem męża nie wypełnia sprawiedliwości Bożej» (Jk 1, 20). W okresie największego nasilenia zimnej wojny bł. papież Jan XXIII wyraził taką oto prostą, ale także głęboką myśl na temat warunków osiągnięcia pokoju: «To zaś wymaga, żeby w miejsce zasady, uważanej dziś za najwyższą gwarancję pokoju, wprowadzić zupełnie inną, która głosi, że prawdziwy i trwały pokój między narodami musi się opierać nie na równowadze sił zbrojnych, ale jedynie na wzajemnym zaufaniu» (*Pacem in terris*, 113).

Środki społecznej komunikacji odgrywają kluczową rolę w dzisiejszym świecie i mogą w ogromnym stopniu przyczynić się do budowania takiego zaufania. Dysponują one tak wielką mocą, że w ciągu zaledwie kilku dni potrafią wzbudzić pozytywną bądź negatywną reakcję ludności na wydarzenia - reakcję odpowiadającą ich własnym celom. Rozsądni ludzie są świadomi, że ci, którzy dysponują tak wielką władzą, powinni odznaczać się pełnym zaangażowaniem w służbę prawdzie i dobru. Dlatego też pracownicy środków przekazu są szczególnie zobowiązani do budowania pokoju we wszystkich częściach świata - mogą to czynić burząc mury wzajemnej nieufności, domagając się poszanowania różnicy poglądów oraz dążąc nieustannie do porozumienia i szacunku między poszczególnymi narodami, a nawet więcej jeszcze: do pojednania i miłosierdzia! «Tam, gdzie panuje nienawiść i chęć odwetu, gdzie wojna przynosi ból i śmierć niewinnych, potrzeba łaski miłosierdzia, która koi ludzkie umysły i serca, i rodzi pokój» (homilia Jana Pawła II w sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Krakowie-Łagiewnikach, 17 sierpnia 2002 r., n. 5).

Zadania te są oczywiście wielkim wyzwaniem, ale na pewno nie są niewykonalne dla osób pracujących w środkach społecznego przekazu. Z racji swego powołania oraz swych zawodowych zobowiązań dziennikarze powinni służyć prawdzie, sprawiedliwości, wolności i miłości i przyczyniać się poprzez swą ważną

pracę do tworzenia ładu społecznego «opartego na prawdzie, zbudowanego według nakazów sprawiedliwości, ożywionego i dopełnionego miłością i urzeczywistnionego w klimacie wolności» (por. *Pacem in terris*, 167). W tegorocznym Dniu Środków Społecznego Przekazu proszę zatem Boga, by osoby pracujące w mediach coraz lepiej umiały sprostać wymaganiom swojego powołania, którym jest służba powszechnemu dobru wspólnemu. Od tego w dużej mierze zależy ich osobiste spełnienie oraz pokój i szczęście na świecie. Niech Bóg napętni ich światłem i męstwem.

Jan Paweł II, papież

Watykan, 24 stycznia 2003 r.,
we wspomnienie św. Franciszka Salezego

Źródło: *L'Osservatore Romano*
wydanie polskie (3/2003)

* Por. *Compendium Biskupów* w 2492. ¹ Por. Kł. 2, c. 61.
² Por. Rytyał Rzeczyw. in 1871-80. ³ *Ogłoszenia* w 1101-1102. ⁴ Por. Dł. 12.
KPK kan. 55.

KONGREGACJA KULTU BOŻEGO

List ogólny o przygotowaniu i obchodzeniu Świąt Paschalnych

Wstęp

1. Obrzędy uroczystości paschalnej i całego Wielkiego Tygodnia, odnowione najpierw przez Piusa XII w latach 1951 i 1955, zostały przyjęte z radością przez wszystkie Kościoły obrządku rzymskiego¹ Sobór Watykański II, zwłaszcza w swojej Konstytucji o świętej Liturgii bardziej wy dobył na światło paschalne misterium Chrystusa i przypomniał, że z tego misterium czerpią swą moc wszystkie sakramenty i sakramentalia².

2. Podobnie jak tydzień bierze swój początek i osiąga szczyt w obchodzeniu dnia Pańskiego, który ma zawsze charakter paschalny, tak szczyt całego roku liturgicznego jaśnieje w świętym paschalnym Triduum Męki i Zmartwychwstania Pańskiego³, do którego przygotowujemy się w Okresie Wielkiego Postu i które przedłużamy w radości w ciągu pięćdziesięciu dni.

3. W wielu regionach chrześcijańskiego świata wierni razem z pasterzami bardzo sobie cenią te obrzędy i licznie w nich uczestniczą z prawdziwym duchowym pożytkiem. W niektórych jednak okolicach gorąca pobożność, z jaką początkowo została przyjęta odnowa Wigilii paschalnej, z upływem czasu zaczęła się oziębzać. W niektórych miejscowościach do tego stopnia nieznaną jest sama istota Wigilii, że jej odprawianie traktuje się jedynie jak Mszę wieczorną, w ten sam sposób i w tym samym czasie, w jakim zwykło się sprawować Mszę niedzielną w poprzedzający ją sobotni wieczór.

Gdzie indziej nie zachowuje się odpowiedniej pory sprawowania obrzędów świętego Triduum. Ponieważ zaś różne nabożeństwa nierzadko odbywają się w dogodniejszych godzinach, wierni chętniej w nich uczestniczą niż w obrzędach liturgicznych.

Trudności te wynikają bez wątpienia szczególnie z niedostatecznej u duchowieństwa i wiernych znajomości paschalnego misterium, jako ośrodka roku liturgicznego i chrześcijańskiego życia.⁴

¹ Por. Św. Kongr. Obrzędów, Dekret *Dominicae Resurrectionis*, 9. II. 1951; AAS 43 (1951)128-137; AAS 47 (1955) 838-847.

² Por. KL 5, 6, 61.

³ Ogólne normy roku liturgicznego i Kalendarza, nr 18.

⁴ Por. DB 15.

4. Czas ferii, który w wielu okolicach zbiega się z Wielkim Tygodniem, a także mentalność dzisiejszego społeczeństwa stwarza jeszcze jedną przeszkodę utrudniającą wiernym udział w obrzędach liturgicznych.

5. Wziąwszy to wszystko pod uwagę, a także uwzględniając dotychczasowe doświadczenia, Kongregacja Kultu Bożego uznała za stosowne przypomnieć pewne elementy doktrynalne i duszpasterskie do Wielkiego Tygodnia. Pozostałe przepisy podane w księgach liturgicznych odnośnie do Okresu Wielkiego Postu, Wielkiego Tygodnia, Paschalnego Triduum i Okresu Wielkanocnego, zachowują swoją moc, chyba że w tym dokumencie są inaczej interpretowane. Niemiejszy dokument ponownie przypomina te sprawy, aby możliwie jak najlepiej były sprawowane największe tajemnice Odkupienia i aby wszyscy wierni mogli w nich owocnie uczestniczyć⁵.

I. OKRES WIELKIEGO POSTU

6. Doroczny obchód Wielkiego Postu jest czasem stosownym, w którym wstępujemy na świętą górę Paschy. „Czas wielkopostny mający podwójny charakter (chrzcielny i pokutny) przygotowuje katechumenów i wiernych do obchodzenia paschalnego misterium. Katechumeni przez „wybranie” (electio) i przez skrutinia i katechezę, są doprowadzani do sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia; wierni zaś gorliwiej słuchają Słowa Bożego i trwają na modlitwie, przez pokutę przygotowują się do odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych”⁶.

a) Sprawy odnoszące się do chrześcijańskiego wtajemniczenia

7. Całe chrześcijańskie wtajemniczenie ma charakter paschalny, jest bowiem pierwszym sakramentalnym uczestnictwem w Śmierci i Zmartwychwstaniu Chrystusa. Dlatego Wielki Post powinien osiągnąć pełną moc jako czas oczyszczenia i oświecenia, zwłaszcza przez skrutinia i przekazania (traditiones), Sama zaś Wigilia paschalna niech będzie traktowana jako czas bardzo stosowny do sprawowania sakramentów wtajemniczenia⁷.

8. Wspólnoty, w których nie ma katechumenów, niech pamiętają o modlitwie za tych, którzy gdzie indziej będą przyjmować sakramenty chrześcijańskiego wta-

⁵ Por. Św. Kongr. Obrzędów, Dekret Maxima Redemptionis nostrae mysteria; 16 XI 1955, AAS 47 (1955) 838-847.

⁶ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 2497.

⁷ Por. Rytuał Rzymski „Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”, nr 8; KPK kan. 856.

jemniczenia w najbliższą Wigilię paschalną. Niech duszpasterze wyjaśniają wier-
nym, jak wielkie znaczenie ma dla rozwoju ich życia duchowego wyznanie wiary
otrzymanej na chrzcie, do odnowienia której zostaną zaproszeni w tę Wigilię, „po
ukończeniu czterdziestodniowego postu”⁸.

9. W Wielkim Poście winna być przekazywana katecheza dorosłych, którzy
ochrzczeni w dzieciństwie, nie otrzymali jej i nie zostali potem dopuszczeni do
Bierzmowania i Eucharystii. Trzeba również sprawować w tym czasie nabożeń-
stwa pokutne, które by ich przygotowały do sakramentu pojednania⁹.

10. Okres Wielkiego Postu jest również odpowiedni do sprawowania obrzę-
dów pokuty na wzór skrutników dla nie ochrzczonej jeszcze dzieci w wieku
katechetycznym i dla dzieci już ochrzczonej przed dopuszczeniem ich raz pierw-
szy do sakramentu Pokuty¹⁰. Niech Biskupowi leży na sercu pogłębianie formacji
katechumenów, tak dorosłych, jak i dzieci. Niech w miarę możliwości przewodni-
czy obrzędom z gorliwym udziałem miejscowej wspólnoty¹¹.

b) Obrzędy sprawowane w Okresie wielkopostnym.

11. Niedziele Wielkiego Postu mają pierwszeństwo przed wszystkimi święta-
mi Pańskimi i przed wszystkimi uroczystościami¹². Dni powszednie Wielkiego
Postu mają pierwszeństwo przed wspomnieniami obowiązkowymi¹³.

12. Katecheza o misterium paschalnym i o sakramentach winna być przekazy-
wana w niedzielnych homiliach, na podstawie starannego wyjaśniania tekstów Lek-
cjonarza, zwłaszcza urywków Ewangelii, które zawierają prawdę o różnych aspek-
tach Chrztu i innych sakramentach oraz o Bożym miłosierdziu.

13. Duszpasterze nich częściej i szerzej wykładają słowo boże w homiliach
wygłaszanych w dni powszednie, w czasie nabożeństw biblijnych i pokutnych¹⁴,

⁸ Mszał Rzymski, Wigilia paschalna, nr 46.

⁹ Por. Rytuał Rzymski „Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”, rozdział
IV. Zwłaszcza nr 303.

¹⁰ Por. tamże; nr 330 - 333.

¹¹ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 250; Por. Rytuał Rzymski „Obrzędy chrześcijańskiego
wtajemniczenia dorosłych”, nr 41.

¹² Por. Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza, nr 5; por. tamże nr 56 i „Notitiae”
23 (1987) 397.

¹³ Tamże, nr 16 b.

¹⁴ Mszał Rzymski, OWMR 42; Por. „Obrzędy pokuty”, nn. 36 - 37.

w specjalnych kazaniach, z okazji odwiedzania rodzin i udzielania im błogosławieństwa. Wierni niech często uczestniczą we Mszy św. w dni powszednie; jeśli zaś nie mogą uczynić, niech będą zapraszani do czytania tekstów mszalnych w rodzinach lub prywatnie.

14. „Okres Wielkiego Postu zachowuje swój charakter pokutny”¹⁵. „W katechezie trzeba wpajać w dusze wiernych prawdę o społecznych następstwach grzechu oraz o właściwej naturze pokuty, która odrzuca grzech jako zniewagę Boga”¹⁶.

Cnota i praktyka pokuty - to konieczne formy paschalnego przygotowania: z nawrócenia serca winna wypływać zewnętrzna praktyka pokuty tak u poszczególnych chrześcijan, jak i w całej wspólnoty. Chociaż winna ona być dostosowana do współczesnych warunków, niech nie będzie pozbawiona ducha ewangelicznej pokuty i niech zmierza ku dobru braci. Nie należy pomijać udziału Kościoła w czynach pokutnych; niech będzie zanoszona modlitwa za grzeszników przez częstsze jej włączanie do modlitwy powszechnej¹⁷.

15. Należy zachęcać wiernych do gorliwszego i owocnego udziału w liturgii wielkopostnej i w nabożeństwach pokutnych. Trzeba ich wzywać, aby zwłaszcza w tym okresie, zgodnie z prawem i tradycją Kościoła, przystępowali do Sakramentu Pokuty, by mogli z oczyszczoną duszą uczestniczyć w misteriach paschalnych. Wypada, aby sakrament Pokuty w okresie Wielkiego postu był sprawowany zgodnie z obrzędem pojednania wielu penitentów z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem, jako to jest opisane w Rytuale Rzymskim¹⁸. Duszpasterze nich będą bardziej ochotni do pełnienia posługi pojednania i niech ułatwiają dostęp do tego sakramentu, poświęcając więcej czasu pojednaniu indywidualnemu.

16. Wszystkie praktyki wielkopostne winny zmierzać do jaśniejszego ukazania i do rozwoju życia lokalnego Kościoła. Zaleca się bardzo zachowywanie i rozwijanie tradycyjnej formy zgromadzenia Kościoła lokalnego na wzór Rzymskiej „Stacji”. Te zgromadzenia wiernych mają się odbywać, zwłaszcza pod przewodnictwem Pasterza diecezji, przy grobach Świętych, w głównych kościołach lub sanktuariach, albo w częściach odwiedzanych w diecezji miejscach pielgrzymkowych¹⁹.

¹⁵ Paweł VI, Konstytucja apostolska „Paenitemini” II, 1; AAS 58 (1966)183.

¹⁶ Ceremoniał Biskupów, nr 251.

¹⁷ Por. tamże, nr 251; KL 109.

¹⁸ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 251.

¹⁹ Por. tamże, nr 260.

17. W Wielkim Poście „zakazane jest przyozdabianie ołtarza kwiatami, zaś gra na instrumentach dozwolona jest tylko w celu podtrzymania śpiewu”²⁰; jest to zgodne z pokutnym charakterem tego okresu.

18. Od początku Wielkiego Postu aż do wigilii Paschalnej opuszcza się „Alleluja” we wszystkich celebracjach, także w uroczystości i święta²¹.

19. Śpiewy w celebracjach, zwłaszcza Eucharystii, a także w nabożeństwach, niech będą zgodne z charakterem tego okresu i jak najbardziej odpowiadają tekstom liturgicznym.

20. Nabożeństwa bardziej odpowiadające okresowi Wielkiego Postu, jak Droga Krzyżowa, winny być rozwijane i tak przeniknięte duchem liturgii, aby łatwiej usposobiły wewnętrznie wiernych do obchodzenia paschalnego misterium Chrystusa.

c) Szczegóły dotyczące niektórych dni Wielkiego Postu

21. W Środę przed I Niedziłą Wielkiego Postu wierni, przyjmując popiół, wkraczają w czas ustanowiony dla wewnętrznego oczyszczenia. Ten znak pokuty, wyrosły z tradycji biblijnej i aż do naszych czasów zachowany w zwyczaju Kościoła, oznacza sytuację człowieka grzesznego, który wyznając na zewnątrz swoją winę wobec Pana, ujawnia gotowość wewnętrznego nawrócenia, powodowany nadzieją, że Pan będzie dla niego łaskawy. Tym znakiem rozpoczyna on drogę nawrócenia, której metą będzie sprawowanie sakramentu Pokuty w dniach przed Paschą²². Błogosławieństwo i posypanie popiołu odbywa się w czasie Mszy św. albo poza Mszą. W tym ostatnim przypadku jest poprzedzone Liturgią słowa i kończy się modlitwą wiernych²³.

22. Środa Popielcowa jest w całym Kościele dniem pokuty, w którym obowiązuje zachowanie wstrzemięźliwości i postu²⁴.

23. Pierwsza Niedziela Wielkiego Postu jest początkiem czcigodnego dorocznego obchodu wielkopostnego²⁵. We Mszach tej niedzieli winny znaleźć się elementy pod-

²⁰ Tamże, nr 252.

²¹ Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza, nr 28.

²² Por. Ceremoniał Biskupów, nr 253.

²³ Mszał Rzymski, Środa Popielcowa.

²⁴ Paweł VI, Konstytucja Apostolska „Paenitemini” II, 1; AAS 58 (1966) 183; KPK kan. 1251.

²⁵ Mszał Rzymski I Niedziela Wielkiego Postu, kolekta i modlitwa nad darami.

kreślające ten moment, np. procesja na wejście ze śpiewem litanii do Świętych²⁶. Podczas Mszy tej niedzieli biskup może sprawować obrzęd wybrania (electio) w kościele katedralnym, lub w innym kościele, zależnie od potrzeb duszpasterskich²⁷.

24. Ewangelie o Samarytance, o niewidomym od urodzenia i o wskrzeszeniu łazarza, wyznaczone na II, IV, V niedzielę Wielkiego Postu, ponieważ mają duże znaczenie dla chrześcijańskiego wtajemniczenia, mogą być odczytane też w latach B i C, zwłaszcza tam, gdzie są katechumeni²⁸.

25. W IV Niedzielę Wielkiego Postu, zwaną „Laetare”, a także w uroczystości i święta dopuszczalna jest gra na instrumentach i zdobienie ołtarza kwiatami. W tę niedzielę można używać szat liturgicznych koloru różowego²⁹.

26. Zależnie od uznania Konferencji Biskupów można zachować zwyczaj zakrywania krzyży i obrazów w kościele od V niedzieli Wielkiego Postu. Krzyże pozostają zasłonięte aż do zakończenia liturgii ku czci Męki Pańskiej w Wielki Piątek, obrazy zaś aż do rozpoczęcia Wigilii paschalnej³⁰.

II. WIELKI TYDZIEŃ

27. W Wielkim Tygodniu sprawuje Kościół zbawcze mysteria dokonane przez Chrystusa w ostatnich dniach Jego życia, poczynając od Jego mesjańskiego wjazdu do Jeruzalem. Okres Wielkiego Postu trwa do Wielkiego Czwartku. Od Mszy Wieczery Pańskiej rozpoczyna się Triduum Paschalne, które trwa w Wielki Piątek i Wielką sobotę, ma swój ośrodek w Wigilii paschalnej i kończy się Nieszporami Niedzieli Zmartwychwstania. „Dni Wielkiego Tygodnia od Wielkiego Poniedziałku do Wielkiego Czwartku włącznie mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi dniami liturgicznymi”³¹. Wypada, aby nie sprawowano w tych dniach Chrztu ani Bierzmowania.

a) Niedziela Palmowa, czyli Męki Pańskiej

28. Wielki Tydzień rozpoczyna się w „Niedziele Palmową, czyli Męki Pańskiej”, która łączy zapowiedź królewskiego triumfu Chrystusa i orędzie Męki. W liturgii tego

²⁶ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 261.

²⁷ Por. tamże, nr 408 – 410.

²⁸ Mszał rzymski, Lekcjonarz Mszalny, wyd. II 1981, Wprowadzenie, nr 97.

²⁹ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 252.

³⁰ Mszał Rzymski, rubryka w sobotę IV tygodnia Wielkiego Postu.

³¹ Por. Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza; nr 16a.

dnia i w katechezie należy ukazać związek między tymi dwoma aspektami paschalnego misterium³².

29. Od najdawniejszych czasów upamiętnienie wjazdu pana do Jeruzalem odbywa się przez uroczystą procesję. Chrześcijanie obchodzą to wydarzenie, naśladując aklamację i gesty żydowskich dzieci, które wyszły na spotkanie pana i śpiewały „Nabożne Hosanna”³³. Powinna odbywać się tylko jedna procesja i to tylko przed Mszą, na której licznie gromadzą się wierni, także w godzinach wieczornych soboty lub niedzieli. Wierni niech się wcześniej zgromadzą w jakimś mniejszym kościele lub w innym stosownym miejscu poza kościołem, do którego zmierza procesja. W procesji niech wierni biorą udział, niosąc gałązki palm lub innych drzew. Kapłan i usługujący, również niosą palmy, idą przed ludem³⁴. Palmy lub inne gałązki błogosławi się po to, aby były niesione w procesji. Palmy przechowywane w domu przypominają wiernym o zwycięstwie Chrystusa, które uczcili w procesji. Niech duszpasterze tak przygotowują i odprawia tę procesję ku czci Chrystusa Króla, aby przyniosła prawdziwe duchowe owoce w życiu wiernych.

30. Oprócz wyżej opisanej uroczystej procesji upamiętniającej wjazd Pana do Jerozolimy, Mszał przewiduje dwie inne formy, jednakże nie w tym celu, aby pobłażać wygodnictwu i łatwiznie, lecz ze względu na możliwe trudności w odprawieniu procesji. Drugą formą upamiętnienia jest uroczyste wejście, kiedy nie może się odbyć procesja poza kościołem. Trzecią formą jest zwykłe wejście, które stosuje się we Mszach Świętych tej niedzieli, w której nie odbywa się uroczyste wejście³⁵.

31. Tam, gdzie nie może być sprawowana Msza święta, wypada odprawić liturgie Słowa Bożego o mesjańskim wjeździe i o Męce Pańskiej, albo wieczorem w sobotę albo w odpowiedniej godzinie w niedzielę³⁶.

32. Podczas procesji schola i lud wykonują śpiewy zaproponowane w Mszale Rzymskim, jak Ps 23 i 46 oraz inne stosowne pieśni ku czci Chrystusa Króla.

33. Opowiadanie o Męce Pańskiej przysługuje szczególnie uroczysty charakter. Radzi się, aby było śpiewane lub czytane w tradycyjny sposób, to znaczy

³² Por. Ceremoniał Biskupów, nr 270.

³³ Por. Mszał Rzymski, Niedziela Palmowa, czyli Męki Pańskiej, nr 9.

³⁴ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 270.

³⁵ Por. Mszał Rzymski, Niedziela Palmowa, czyli Męki Pańskiej, nr 16.

³⁶ Por. tamże, nr 19.

przez trzech, którzy dzielą między siebie rolę Chrystusa, narratora i ludu. Pasje nich wykonują diakoni albo prezbiterzy, lub w ich braku - lektorzy; w tym przypadku rola Chrystusa winna być zarezerwowana kapłanowi. Ta proklamacja Męki odbywa się bez użycia świeczników i kadzidła, bez pozdrowienia ludu i bez wykonania znaku krzyża na księdze. Jedyne diakoni proszą o błogosławieństwo kapłana, jak zwykle przed Ewangelią³⁷. Wypada, aby dla duchowego dobra wiernych opowiadanie o Męce było czytane w całości i aby nie były opuszczane poprzedzające je czytania.

34. Nie należy opuszczać homilii po opowiadaniu o Męce.

b) Msza Krzyżma

35. Msza Krzyżma, w której biskup koncelebrując ze swoim prezbiterium konsekruje Krzyżmo święte i błogosławi inne oleje, jest jakby ujawnieniem jedności prezbiterów ze swoim biskupem w jednym i tym samym kapłaństwie i w posłudze Chrystusa³⁸. Na tę Mszę winni być zaproszeni prezbiterzy z różnych stron diecezji, aby koncelebrowali z biskupem jako jego świadkowie i współpracownicy w poświęcaniu Krzyżma oraz jako pomocnicy i doradcy w codziennym posługiwaniu. Niech również wierni będą gorąco zaproszeni do udziału w tej mszy i do przyjęcia w niej sakramentu Eucharystii. Na mocy tradycji Msza Krzyżma jest sprawowana w Wielki Czwartek. Gdyby jednak trudno było duchowieństwu i ludowi zgromadzić się w tym dniu wokół biskupa, celebracje te można przenieść w innym dniu, ale w pobliżu Paschy³⁹. Albowiem w noc paschalną przy sprawowaniu sakramentów wtajemniczenia należy używać nowego Krzyżma i oleju katechumenów.

36. Msza Krzyżma - ze względu na jej znaczenie w życiu diecezji - winna być sprawowana tylko raz i to w kościele katedralnym, albo, z racji duszpasterskich, w innym kościele⁴⁰, zwłaszcza znaczniejszych. Przyjmowanie świętych olejów może się odbywać w poszczególnych parafiach przed Wieczera Pańską lub w innym, bardziej stosownym czasie. Będzie to sprzyjało pouczeniu wiernych i zastosowaniu i skuteczności olejów poświęconych i Krzyżma w życiu chrześcijańskim.

³⁷ Por. tamże, nr 22. Odnośnie do Mszy, której przewodniczy biskup, por. Ceremoniał Biskupów, nr 74.

³⁸ Por. DK 7.

³⁹ Ceremoniał biskupów, nr 275.

⁴⁰ Por. tamże, 276.

c) Celebracja pokutna pod koniec Wielkiego Postu

37. Wypada, aby czas wielkopostny zakończył się tak dla poszczególnych wier-nych, jak i dla całej wspólnoty chrześcijańskiej jakimś obrzędem pokutnym, by przygotowali się do pełniejszego udziału w misterium paschalnym⁴¹.

Obrzęd ten winien być odprawiony przed Triduum paschalnym i nie powinien bezpośrednio poprzedzać Mszy Wieczery Pańskiej.

III. TRIDUUM PASCHALNE W OGÓLNOŚCI

38. Największe misteria ludzkiego odkupienia sprawuje Kościół co roku począwszy od Mszy wieczornej Wielkiego Czwartku aż do Nieszporów Niedzieli Zmartwychwstania. Czas ten słusznie jest określany, jako „Triduum Chrystusa ukrzyżowanego, pogrzebanego i zmartwychwstałego”⁴². Nazywa się go „Triduum Paschalnym” ponieważ uobecnia się wtedy i uskutecznia misterium Paschy, to jest przejścia Pana z tego świata do Ojca. Przez sprawowanie tego misterium w znakach liturgicznych i sakramentalnych Kościół jednoczy się wewnętrznie z Chrystusem, swoim Oblubieńcem.

39. W ciągu dwóch pierwszych dni Triduum trwa święty post paschalny, kiedy to zgodnie z pierwotną tradycją Kościół pości, ponieważ „Oblubieniec został zabrany”⁴³. Wszędzie należy zachować post i wstrzeźliwość w Wielki Piątek Męki Pańskiej; doradza się, aby był on przedłużony także na Wielką Sobotę, tak by kościół z uwznioślonym i otwartym duchem przeszedł do radości Niedzieli Zmartwychwstania⁴⁴.

40. Zaleca się wspólne sprawowanie Godziny Czytań i Jutrzni w Wielki Piątek Męki Pańskiej i w Wielką Sobotę. Wypada, aby w tej modlitwie w kościele katedralnym uczestniczył biskup, o ile to możliwe, razem z duchowieństwem i ludem⁴⁵. Oficjum to, nazwane niegdyś „Ciemną Jutrznia”, winno otrzymać właściwe miejsce w pobożności wiernych i domaga do nabożnej kontemplacji: Męki, Śmierci i pogrzebu Pana w dorocznym oczekiwaniu na Jego Zmartwychwstanie.

⁴¹ Por. „Obrzędy pokuty”, dodatek II, nn. 1, 7. Por. wyżej, nr 18.

⁴² Por. Św. Kongr. Obrzędów, Dekret „Maxima redemptionis nostrae mysteria” (16.XI.1955) AAS 47 (1955) 858; Św. Augustyn, List 55, 24; PL 35, 215.

⁴³ Por. Mk 2, 19-20; Tertulian, De ieiunio 2 i 13; Corpus Christianorum II, p. 1271.

⁴⁴ Por. Ceremoniał Biskupów. Nr 295; KL 110.

⁴⁵ Por. Ceremoniał Biskupów. Nr 295; KL 110.

41. Do należytego sprawowania Paschalnego Triduum konieczna jest odpowiednia liczba usługujących i ministrantów, którzy winni być starannie pouczeni o czynnościach, które mają wykonać. Niech duszpasterze zabiegają o to, aby możliwie jak najlepiej wyjaśnili wiernym znaczenie i porządek obrzędów i przygotowali ich do czynnego i owocnego uczestnictwa.

42. Śpiew ludu, usługujących i kapłana celebrującego ma szczególne znaczenie w obrzędach Wielkiego tygodnia, a zwłaszcza w ciągu Paschalnego Triduum, ponieważ bardzo odpowiada uroczystemu charakterowi tych dni, a także dlatego, że teksty najbardziej osiągną swoją wymowę wtedy, gdy są śpiewane.

Zachęca się Konferencje Biskupów, jeśli tego jeszcze nie uczyniły, aby przygotowały melodie do tekstów i aklamacji, które nigdy nie powinny być wykonywane bez śpiewu. Są to:

- a) Modlitwa powszechna w Wielki Piątek Męki Pańskiej; zachęta diakona, jeśli jest, lub aklamacja ludu;
- b) Śpiew na odsłonięcie i adoracja Krzyża;
- c) Aklamacje w czasie procesji z paschałem i przy śpiewie orędzia, responsoryjnego „Alleluja”, melodia Litanii do Świętych i aklamacji po błogosławieństwie wody.

Nie należy pomijać liturgicznych tekstów śpiewanych przeznaczonych do udziału ludu tylko z racji ułatwiania; ich przekłady na język ojczysty niech zostaną zaopatrzone w melodie. Jeśli jeszcze nie ma do dyspozycji tekstów do liturgicznych śpiewów w języku narodowym, należy tymczasem dobrać inne odpowiednie śpiewy. Wypada sporządzić zbiór śpiewów, które byłyby stosowane tylko w tych obrzędach. Niech te będą zwłaszcza:

- a) Śpiewy na błogosławieństwo palm, na procesje z palmami i na wejście do kościoła;
- b) Śpiewy na procesję z poświęconymi olejami;
- c) Śpiewy na procesję z przyniesieniem darów w Mszy Wieczerzy Pańskiej oraz hymn na procesję, w której zanoszą się Najświętszy Sakrament do kaplicy po Mszy świętej;
- d) Reformy do psalmów na Wigilię paschalną oraz śpiewy na pokropienie wodą.

Należy także ułożyć odpowiednie melodie do Opowiadania o Męce Pańskiej, do orędzia paschalnego i do błogosławieństwa wody chrzcielnej tak, by ułatwić śpiew tych tekstów. W większych kościołach należy korzystać z bogatszego skarbcza muzyki sakralnej tak starodawnej, jak i współczesnej; zawsze jednak trzeba dbać o odpowiednie uczestnictwo ludu.

43. Stosowna jest rzeczą, aby małe wspólnoty zakonne, tak kleryckie, jak i nie kleryckie oraz inne wspólnoty świeckie, uczestniczyły w sprawowaniu Paschalnego Triduum w większych kościołach⁴⁶. Tam, gdzie nie można zgromadzić wystarczającej liczby uczestników, ministrantów i śpiewaków, nie należy sprawować obrzędów Paschalnego Triduum, a wierni niech się razem zgromadzą w jakimś większym kościele.

Wypada także, aby tam gdzie kilka małych parafii jest powierzonych jednemu prezbiterowi, ich wierni - o ile to możliwe - zgromadzili się w głównym kościele, by uczestniczyć w obrzędach. Jeżeli proboszcz sprawuje pieczę nad dwiema lub kilkoma parafiami, w której wielu wiernych uczestniczy i można odpowiednio przygotować uroczyste obrzędy, dla dobra wiernych wolno proboszczowi przy zachowaniu odpowiednich warunków, powtórzyć obrzędy Paschalnego Triduum⁴⁷.

Alumni Seminariów „Paschalną (...) tajemnicę (Chrystusa) niech tak przeżywają, aby umieli wtajemniczyć w nią lud, który ma być im powierzony”⁴⁸. W tym celu powinni otrzymać pełną i doskonałą formację liturgiczną. Ze wszech miar wypada, aby w ciągu lat swojego przygotowania w seminarium mogli przeżyć całe bogactwo form obchodzenia świąt paschalnych, tym zwłaszcza, w których przewodniczy biskup⁴⁹.

IV. MSZA WIECZERZY PAŃSKIEJ WIELKIEGO CZWARTKU

44. „Mszą sprawowaną w wieczór Wielkiego Czwartku rozpoczyna Kościół Paschalne Triduum. Przypomina ową Ostatnią Wieczerzę, kiedy to Pan Jezus, tej nocy, której był wydany i umiłował swoich na świecie do końca, ofiarował Bogu Ojcu pod postaciami chleba i wina swoje ciało i swoja krew, dał apostołom do spożywania oraz im i ich następcom w kapłaństwie nakazał, aby Je ofiarowali”⁵⁰.

45. Cała wewnętrzna uwaga winna się kierować ku misteriom upamiętniającym zwłaszcza w tej Mszy św.: jest to ustanowienie Eucharystii, ustanowienie sakramentu kapłaństwa oraz Pańskie przykazanie miłości; winny one zostać wyjaśnione w homilii.

⁴⁶ Por. Św. Kongr. Obrzędów, Dekret „Eucharisticum mysterium” (25. V. 1967) nr 26. AAS 59 (1967) 558. Wypada, aby w klasztorach zakonne sprawowanie Paschalnego Triduum odbywało się z możliwie jak największą okazałością w samym kościele klasztornym.

⁴⁷ Por. Św. Kongr. Obrzędów, zalecenia i wyjaśnienia dotyczące odnowionego obrzędy Wielkiego Tygodnia (1.II.1957) nr 21; AAS (1957) 91-95.

⁴⁸ DKF nr 8.

⁴⁹ Por. Św. Kongr. wychowania katolickiego, Instrukcja o liturgicznej formacji w Seminarjach (17 V 1979) nn. 15, 33.

⁵⁰ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 297.

46. Mszę Wieczerzy Pańskiej sprawuje się w godzinach wieczornych, w czasie bardziej sprzyjającym czynnemu uczestnictwu miejscowej wspólnoty. Mogą ją koncelebrować wszyscy prezbiterzy, choćby tego dnia koncelebrowali już Mszę Krzyżma, albo też mieli obowiązek sprawowania drugiej Mszy dla dobra wiernych⁵¹.

47. Z racji duszpasterskich miejscowy Ordynariusz może zezwolić na odprawienie drugiej Mszy św. w kościołach i kaplicach, w godzinach wieczornych, a w razie przewidzianej konieczności - nawet w godzinach rannych, lecz tylko dla tych wiernych, którzy w żaden sposób nie mogą wziąć udziału w Mszy wieczornej. Należy jednak czuwać nad tym, aby te Msze nie były sprawowane dla pożytku prywatnego osób lub małych grup specjalnych i aby nie stwarzały przeszkody dla Mszy głównej. Zgodnie z najstarszą tradycją Kościoła zakazuje się odprawiać wszelkich Mszy bez udziału ludu⁵².

48. Przed Mszą Tabernakulum powinno być zupełnie puste⁵³. Hostie do komunii powinny zostać konsekrowane podczas samej Ofiary⁵⁴. Należy konsekrować tyle chleba, by wystarczyło także do udzielania komunii św. w dniu następnym⁵⁵.

49. W celu przechowania Najświętszego Sakramentu należy przygotować i urządzić kaplicę, tak, aby sprzyjała medytacji. Jej wystrój winien być surowy i skromny, zgodnie z liturgią tych dni. Należy unikać wszelkich nadużyć i usunąć je. Jeśli tabernakulum znajduje się w kaplicy oddzielonej od głównej nawy, wypada w niej przygotować miejsce złożenia i adoracji Najświętszego Sakramentu.

50. Jeśli istnieje taki miejscowy zwyczaj, podczas śpiewu „Chwała na wysokości Bogu” uderza się w dzwon; po skończeniu tego śpiewu dzwony milkną aż do „Chwała na wysokości” w Wigilie paschalną, chyba że Konferencja Biskupia lub miejscowy ordynariusz, zależnie od okoliczności, inaczej postanowi⁵⁶. W tym samym czasie gra na organach i na innych instrumentach jest dozwolona tylko dla podtrzymania śpiewu⁵⁷.

⁵¹ Por. Mszał Rzymski, Msza Wieczerzy Pańskiej.

⁵² Por. tamże.

⁵³ Por. tamże, nr I.

⁵⁴ KL 55; Instrukcja „Eucharisticum mysterium” (25. V. 1967) nr 31. AAS 59 (1967) 557-558.

⁵⁵ Św. Kongr. Obrzędów, Dekret „Maxima redemptionis nostrae mysteria” (16.XI.1955) nr 9 AAS 47 (1955) 895.

⁵⁶ Por. Mszał Rzymski, Msza Wieczerzy Pańskiej.

⁵⁷ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 300.

51. Odbywające się zgodnie z tradycją obmycie nóg wybranym mężczyznom oznacza służbę i miłość Chrystusa, który przyszedł nie po to, aby Mu służyć, lecz aby służyć⁵⁸. Wypada tę tradycję zachować i wyjaśnić właściwy jej sens.

52. Dary dla ubogich, zwłaszcza zebrane w czasie wielkopostnym jako owoce pokuty, należy przynieść w procesji na przygotowanie darów, podczas, gdy lud śpiewa „Gdzie miłość wzajemna i dobroć”⁵⁹.

53. Jest rzeczą stosowną, jeżeli w czasie Komunii diakoni i akolici albo szafarze nadzwyczajni biorą ze stołu ołtarzowego Eucharystię, aby potem zanieść ją do chorych, którzy mają przyjąć komunię św. w domu. W ten sposób chorzy mogą się głębiej złączyć z kościołem sprawującym Eucharystię.

54. Po modlitwie po Komunii formuje się procesja: na jej czele idzie usługujący z Krzyżem, następnie idą usługujący z zapalonymi świecami i z kadzidłem. Przez kościół znosi się Najświętszy Sakrament do miejsca, gdzie będzie przechowywany. W tym czasie śpiewa się hymn: „Sław, języku, tajemnicę” lub inna pieśń eucharystyczna⁶⁰.

Przeniesienie i złożenie Najświętszego Sakramentu nie może się odbyć, jeżeli w tym samym kościele nie ma być sprawowana w Wielki Piątek liturgia ku czci Męki Pańskiej⁶¹.

55. Najświętszy Sakrament należy złożyć w zamkniętym tabernakulum lub w skrzynce (capsa). Nigdy nie należy go wystawiać w monstrancji.

Tabernakulum lub skrzynka nie powinny mieć kształtu grobu; należy unikać samego wyrażenia „grób”: Kaplica złożenia (repozycji) nie przygotowuje się w celu przedstawienia „Pańskiego pogrzebu”, lecz w celu przechowania chleba eucharystycznego do rozdzielania Komunii w Męki Pańskiej.

56. Należy zaprosić wiernych, aby po Mszy Wieczerzy Pańskiej poświęcili stosowna część nocy na adorację Najświętszego Sakramentu uroczyście przechowywanego w tym dniu w kościele. Zależnie od okoliczności podczas trwania adoracji eucharystycznej można odczytać jakąś część Ewangelii wg św. Jana (rozd. 13 - 17).

⁵⁸ Mt 20,28.

⁵⁹ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 303.

⁶⁰ Por. Mszał Rzymski, Msza Wieczerzy Pańskiej nr 15 - 16.

⁶¹ Por. Święta Kongregacja Obrzędów, Deklaracja 15 III 1956, nr 3: AAS 48 (1956) 153; Święta Kongregacja Obrzędów, Zalecenia i wyjaśnienia dotyczące Odnowienia obrzędu Wielkiego Tygodnia (1 II 1957); nr 14: AAS 49 (1957) 93.

Po północy jednak adoracja winna się odbywać bez zewnętrznej okazałości, ponieważ rozpoczął się już dzień Męki Pańskiej⁶².

57. Po Mszy obnaża się ołtarz, przy którym była sprawowana. Wypada okryć krzyże w kościele czerwoną lub fioletową zasłoną, chyba, że uczyniono to już w sobotę przed V Niedzielą Wielkiego Postu. Nie należy zapalać lamp przed obrazami Świętych.

V. WIELKI PIĄTEK MEKI PAŃSKIEJ

58. W tym dniu, w którym „Chrystus został ofiarowany jako nasza Pascha”⁶³, Kościół rozmyślając nad Męką swojego Pana i Oblubieńca oraz adorując Krzyż, wspomina narodzenie z boku Chrystusa umierającego na Krzyżu i wstawia si do Boga za zbawienie całego świata.

59. Zgodnie z najdawniejszą tradycją Kościół nie sprawuje w tym dniu Eucharystii; Komunii świętej udziela się wiernym jedynie podczas liturgii ku czci Męki Pańskiej; chorym, którzy w tej liturgii nie mogą uczestniczyć, ciało pańskie może być zaniesione o każdej porze dnia⁶⁴.

60. Wielki Piątek Męki Pańskiej w całym kościele jest dniem pokuty, w którym obowiązuje zachowanie wstrzemięźliwości i postu⁶⁵.

61. Stanowczo zakazuje się w tym dniu sprawowanie sakramentów, z wyjątkiem Sakramentu Pokuty i Namaszczenia chorych⁶⁶. Pogrzeb należy odprawić bez śpiewu, bez gry na organach i bez dźwięku dzwonów.

62. Zaleca się dzisiaj sprawowanie w kościołach z udziałem ludu Godziny czytań i Jutrzni (por. nr 40).

63. Obrzęd Męki Pańskiej winien być sprawowany w godzinach popołudniowych, około godziny 15.00. Z racji duszpasterskich można wybrać inną, bardziej

⁶² Por. Mszał Rzymski, Msza Wieczerzy Pańskiej nr 21; Dekret „Maxima redemptionis nostrae mysteria” (16.XI.1955) nr 8 - 10; AAS 47 (1955) 845.

⁶³ 1 Kor 5,7.

⁶⁴ Por. Mszał Rzymski, Wielki Piątek Męki Pańskiej, nry 1 i 3.

⁶⁵ Paweł VI, Konstytucja Apostolska „Paenitemini” II, 2; AAS 58 (1966) 845.

⁶⁶ Por. Mszał Rzymski, wielki Piątek Męki Pańskiej, nr 1; Kongregacja Kultu Bożego, Wyjaśnienia do Mszału Rzymskiego, w „Notitiae” 13 (1977) 602.

stosowną godzinę, w której lud łatwiej może się zgromadzić, np. tuż popołudniu albo w późniejszych godzinach, jednakże nie po godzinie 21.00⁶⁷.

64. Pochodzący z najstarszej tradycji Kościoła porządek Liturgii Męki Pańskiej (liturgia słowa, adoracja Krzyża i komunia Święta) winien być nabożnie i starannie zachowany i nikomu nie wolno go samowolnie zmieniać.

65. Kapłan i usługujący udają się do ołtarza w milczeniu, bez śpiewu. Jeśli mają być włączone jakieś słowa wprowadzenia, należy je wypowiedzieć przed wejściem usługujących. Kapłan i usługujący po oddaniu pokłonu ołtarzowi, padają na twarz; prostracja ta, jako obrzęd właściwy dla tego dnia, winna być starannie zachowana, oznacza bowiem zarówno upokorzenie „człowieka ziemskiego”⁶⁸, jak i smutek i ból Kościoła. Wierni zaś stoją podczas wejścia usługujących, a następnie kłękają i modlą się w milczeniu.

66. Czytania należy wykonać w całości. W zwykły sposób należy też odśpiewać psalm responsoryjny i akklamacje przed Ewangelią. Opowiadanie o Męce Pańskiej według św. Jana śpiewa się lub czyta w ten sam sposób, jak w poprzednią niedzielę (por. nr 33). Po Opowiadaniu o Męce należy wygłosić homilię, a pod koniec wezwać wiernych, aby przez pewien czas trwali na rozmyślaniu⁶⁹.

67. Modlitwa powszechna niech będzie zanoszona według tekstu i formuły przekazanych od najdawniejszych czasów i z całym bogactwem intencji, które dobrze wyrażają powszechny zasięg Męki Chrystusa zawieszzonego na Krzyżu na zbawienie całego świata. W razie poważnej potrzeby o charakterze publicznym, miejscowy ordynariusz może zezwolić lub nakazać, aby została dodana specjalna intencja⁷⁰.

Wolno kapłanowi wybrać spośród modlitw podanych w mszale te, które bardziej odpowiadają miejscowym warunkom, tak jednak, aby został zachowany porządek intencji proponowany zazwyczaj w modlitwie powszechnej⁷¹.

68. Krzyż używany w obrzędzie odsłonięcia winien być dość duży i piękny; należy wybrać pierwszą lub drugą formę podaną w Mszale. Obrzęd ten należy sprawować z okazałością tego znaku naszego zbawienia: zarówno wezwanie przy odsłonięciu Krzyża, jak i odpowiedź ludu winny być śpiewane; nie należy też

⁶⁷ Por. Tamże, nr 3; Święta Kongregacja Obrzędów, Zalecenia i wyjaśnienia dotyczące Odnowienia obrzędu Wielkiego Tygodnia (1 II 1957); nr 14: AAS 49 (1957) 93.

⁶⁸ Por. tamże, nr 5, modlitwa druga.

⁶⁹ Por. tamże, nr 9; Por. Ceremoniał Biskupów, nr 319.

⁷⁰ Por. tamże, nr 12.

⁷¹ Por. Mszał Rzymski, OWMR 46.

pomijać pełnego czci milczenia po każdej prostracji wiernych, kiedy kapłan stoi i trzyma podniesiony Krzyż.

69. Osobista adoracja Krzyża jest najpoważniejszym elementem w tym obrzędzie. Dlatego należy przedstawić Krzyż do adoracji każdemu z wiernych i jedynie w bardzo wielkim zgromadzeniu ludu można zastosować obrzęd adoracji dokonywanej przez wszystkich razem⁷².

Do adoracji należy używać tylko jednego Krzyża; domaga się tego prawidłowość znaku. Podczas adoracji krzyża niech będą wykonywane antyfony, „Improperia” i hymny, które w sposób liryczny przywołują na pamięć historię zbawienia⁷³, albo inne stosowne pieśni.

70. Kapłan śpiewa wezwanie do Modlitwy Pańskiej, którą następnie śpiewają wszyscy. Nie przekazuje się znaku pokoju. Komunia święta jest rozdzielana zgodnie z obrzędem podanym w Mszałe. Podczas Komunii można śpiewać ps 21 lub inną stosowną pieśń. Po Komunii zanosi się puszkę do przygotowanego miejsca poza kościołem.

71. Po zakończeniu liturgii obnaża się ołtarz, pozostawia się jedynie Krzyż z czterema świecami. Należy przygotować w kościele odpowiednie pomieszczenie (np. kaplicę, w której przechowywana była Eucharystia w Wielki Czwartek), gdzie będzie złożony Krzyż, aby wierni mogli go adorować i całować, i gdzie mogliby trwać na modlitwie, na rozmyślaniu.

72. Z racji duszpasterskich nigdy nie należy zaniedbywać w tym dniu nabożeństw, jak Droga Krzyżowa, procesja ku czci Męki Pańskiej i wspomnienia boleści Najświętszej Maryi Panny. Teksty i śpiewy tych nabożeństw należy dostosować do ducha Liturgii tego dnia. Porę tych nabożeństw należy tak uzgodnić z godziną głównej celebracji, aby okazywało się, że Czynność liturgiczna z natury swojej znacznie przewyższa wszystkie inne nabożeństwa⁷⁴.

VI. WIELKA SOBOTA

73. W Wielką Sobotę kościół trwa przy Grobie Pańskim, rozważając Mękę i Śmierć Chrystusa oraz jego zstąpienie do otchłani⁷⁵, a także w modlitwie i poście oczekuje na

⁷² Por. Mszał Rzymski, Wielki Piątek Męki Pańskiej, nr 19.

⁷³ Por. Mt 6,3-4.

⁷⁴ Por. KL 13.

⁷⁵ Por. Mszał Rzymski, Wielka Sobota; symbol apostołski; 1P 3,19.

Jego Zmartwychwstanie. Bardzo zaleca się sprawowanie Godziny Czytań i jutrzni z udziałem ludu (por. nr 40)⁷⁶. Tam, gdzie nie jest to możliwe, należy przewidzieć celebrację Słowa Bożego lub nabożeństwo zgodne z misterium tego dnia.

74. Można wystawić w kościele celem uczczenia przez wiernych obraz Chrystusa ukrzyżowanego lub spoczywającego w grobie, albo zstępującego do otchłani, a także obraz Matki Bożej Bolesnej.

75. Dzisiaj Kościół powstrzymuje się zupełnie od sprawowania Ofiary Mszy świętej⁷⁷. Komunii świętej można udzielać na sposób Wiatyku. Nie należy sprawować zaślubin ani innych sakramentów, z wyjątkiem Pokuty i Namaszczenia Chorych.

76. Wiernych należy pouczyć o szczególnym charakterze Wielkiej Soboty⁷⁸. Zwyczaj i tradycje świąteczne związane z tym dniem z powodu antycypowania niegdyś w Wielką Sobotę celebracji paschalnej, należy przenieść na noc i dzień Paschy.

VII. NIEDZIELA WIELKANOCNA ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO

a) Wigilia paschalna w noc świętą

77. Zgodnie z bardzo dawną tradycją ta noc jest czuwaniem na cześć Pana⁷⁹. Wigilia sprawowana tej nocy, upamiętnia świętą noc zmartwychwstania Pana, jest jakby „matką wszystkich świętych wigilii”⁸⁰. Kościół czuwając oczekuje Pańskiego zmartwychwstania i sprawuje je w sakramentach chrześcijańskiego wtajemniczenia⁸¹.

1. Co oznacza nocna pora Wigilii Paschalnej

78. „Wszystkie obrzędy Wigilii Paschalnej odbywają się w nocy: nie wolno ich rozpocząć, zanim nie zapadnie noc, a należy je zakończyć przed świtem niedzieli”⁸². Zasada ta musi być interpretowana ściśle. Przeciwnie jej nadużycia i tu

⁷⁶ Por. OWLG 210

⁷⁷ Por. Mszał Rzymski, Wielka Sobota.

⁷⁸ Święta Kongregacja Obrzędów, Dekret „Maxima redemptionis nostrae mysteria” (16.XI.1955) nr 2; AAS 47 (1955) 843.

⁷⁹ Św. Augustyn, Mowa 219: PL 38, 1088.

⁸⁰ Ceremoniał Biskupów, nr 332.

⁸¹ Por. tamże, nr 332; Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 3.

⁸² Por. tamże, nr 332; Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 3.

i ówdzie praktykowane zwyczaje sprawowania Wigilii Paschalnej o godzinie, w której zwykło się antycypować Mszę niedzielną, zasługują na odrzucenie⁸³.

Przytaczane przez niektórych powody antycypowania Wigilii Paschalnej, jak np. publiczne niebezpieczeństwo, nie są wysuwane w przypadku nocy Narodzenie Pańskiego lub innego rodzaju zgromadzeń.

79. Wigilia paschalna, w którą Żydzi przez całą noc czuwają, oczekując przyścia Pana mającego ich wybawić z niewoli faraona, była przez nich obchodzona jako doroczna pamiątka. Była ona figurą prawdziwej Paschy Chrystusa, a więc nocy prawdziwego wyzwolenia, w którą „Chrystus skruszywszy więzy śmierci, jako zwycięzca wyszedł z otchłani”⁸⁴.

80. Od początku Kościoł, zwłaszcza podczas nocy Wigilii, obchodził doroczną Paschę, która jest uroczystością nad uroczystościami. Albowiem Zmartwychwstanie Chrystusa jest umocnieniem naszej wiary i nadziei; przez Chrztost i Bierzowanie już zostaliśmy wczepieni w paschalne misterium Chrystusa, umarliśmy, zostaliśmy pogrzebani i wskrzeszeni razem z Nim i z nim też będziemy królować⁸⁵. Wigilia jest również oczekiwaniem na przyjście Pana⁸⁶.

2. Struktura Wigilii Paschalnej oraz oznaczenie jej elementów i części

81. Wigilia tej nocy ma następujący układ: po krótkim obrzędzie światła (jest to pierwsza część Wigilii), Kościół święty rozważa wielkie dzieła, jakich Pan Bóg dokonał od początku dla swego ludu i wyraża ufność w słowo i obietnice Boże (część druga, czyli liturgia słowa); następnie wraz ze swymi nowymi członkami, odrodzonymi w chrzcie (część trzecia), zostaje zaproszony do stołu, który Pan przygotował Kościołowi, jako upamiętnienie jego śmierci i zmartwychwstania, w oczekiwaniu na jego przyjście (część czwarta)⁸⁷. Niech nikt samowolnie nie zmienia tego porządku liturgicznego.

⁸³ Św. Kongr. Obrzędów, Dekret „Eucharisticum mysterium” (25. V. 1967) nr 28. AAS 59 (1967) nr 28: AAS 59 (1967) 556 - 557.

⁸⁴ Por. Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 19; Orędzie Wielkanocne.

⁸⁵ Por. KL 6; por. Rz 6,3-6; Ef 2,5-6; Kol 2,12-13; 2 Tm 2,11-12.

⁸⁶ „Tę noc spędzamy na czuwaniu, ponieważ Pan zmartwychwstał w swoim ciele i zapoczątkował dla nas to życie, w którym nie ma już śmierci ani snu. Ciało to wskrzesił z martwych, tak że już nie umiera i śmierć nie ma już nad nim władzy... Dlatego Ten, któremu jako powstającemu z martwych czuwając coś dłużej, śpiewamy; sprawi, że razem z Nim żyjąc bez końca będziemy królować”; Św. Augustyn, Sermo Guelferbytanus 5, 4: PLS 2, 552.

⁸⁷ Por. Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 7.

82. Część pierwsza polega na symbolicznych czynnościach i gestach, które należy wykonać z taką okazałością i szlachetnością, aby wierni właściwie zrozumieli ich znaczenie, poparte zachętami i modlitwami. Poza kościołem, o ile to możliwe, w odpowiednim miejscu przygotowuje się ognisko w celu pobłogosławienia nowego ognia. Jego płomień winien być taki, aby rzeczywiście mógł rozproszyć ciemności i noc rozjaśnić.

Należy przygotować świecę paschalną, która ze względu na prawdziwość znaku winna być odlana z wosku, corocznie nowa, jedna, zwyczajnej wielkości, nigdy zaś sztuczna. Ma zaś przypominać Chrystusa światłość świata. Winna być pobłogosławiona przy pomocy znaków i słów podanych w Mszale lub innych, zatwierdzonych przez Konferencję Biskupów książkach⁸⁸.

83. Procesja, w której lud wchodzi do kościoła, kroczy za przewodem tylko światła paschału. Jak synowie Izraela nocą szli za przewodem słupa ognia, tak chrześcijanie idą stopniowo w ślady Zmartwychwstałego Chrystusa. nic nie stoi na przeszkodzie, aby po każdej odpowiedzi „Bogu niech będą dzięki”, została podana jakaś aklamacja ku czci Chrystusa.

Świtało od świecy paschalnej niech się stopniowo rozszerza na świece trzymane przez wiernych, podczas gdy lampy elektryczne pozostaną jeszcze zgaszone.

84. Diakon zwiastuje paschalne orędzie, które w wielkim lirycznym poemacie opowiada o całym misterium paschalnym włączonym w ekonomię zbawienia. W razie potrzeby - gdy brak diakona i jeśli kapłan celebrujący nie może wykonać orędzia - trzeba je powierzyć śpiewakowi. Konferencje Biskupów mogą to orędzie przystosować przez wprowadzenie do niego pewnych aklamacji ludu⁸⁹.

85. Czytania Pisma świętego stanowią drugą część Wigilii. Opisują one sławne dzieła historii zbawienia. Śpiew psalmu responsoryjnego, milczenie i modlitwa kapłana dopomagają wiernym w rozmyślaniu nad tymi dziełami.

Odnowiony porządek Wigilii obejmuje siedem czytań Starego Testamentu - zaczerpniętych z Prawa i Proroków; pochodzą one z najstarszej tradycji Wschodu i Zachodu i dwa czytania z Nowego, mianowicie Apostoła i Ewangelii. W ten sposób Kościół „poczynając od Mojżesza i wszystkich proroków”⁹⁰ wyjaśnia paschalne misterium Chrystusa. dlatego wszędzie tam, gdzie to będzie możliwe, niech będą wykonywane wszystkie czytania, aby koniecznie była zachowana pewna długość wynikająca z natury Wigilii Paschalnej.

⁸⁸ Por. tamże, nn. 10 - 12.

⁸⁹ Por. tamże, nr 17.

⁹⁰ Łk 24,27; por. Łk 24, 44 - 45.

Jeśli jednak okoliczności duszpasterskie wymagają, aby została zmniejszona liczba czytań, należy wykonać przynajmniej trzy urywki ze Starego Testamentu, z Prawa i z Proroków; nigdy nie należy opuszczać czytania z 14 rozdziału Księgi Wyjścia i odpowiadającej mu pieśni⁹¹.

86. Typologiczne znaczenie tekstów Starego Testamentu zakorzenia się w Nowym i ukazuje się przez modlitwę wypowiedzaną przez kapłana celebrans po każdym czytaniu; stosowną rzeczą będzie także wprowadzić wiernych w to znaczenie przez krótkie wyjaśnienie. Może ono być podane przez samego kapłana lub przez diakona.

Komisje liturgiczne krajowe lub diecezjalne nich przygotowują dla duszpasterzy odpowiednie pomoce.

Po czytaniu śpiewa się psalm, lud zaś wykonuje refren. W tym powtarzaniu części należy zachować rytm, który by sprzyjał pobożnemu uczestnictwu wiernych⁹². Pilnie trzeba czuwać nad tym, aby ludowe piosenki nie były wykonywane zamiast psalmów.

87. Po czytaniach ze Starego Testamentu śpiewa się hymn «Chwała na wysokości Bogu», podczas gdy - zgodnie z miejscowymi zwyczajami - biją dzwony; następuje kolektą i przechodzi się do czytań z Nowego Testamentu. Czyta się pouczenie Apostoła dotyczące chrztu, jako wszczęcia w paschalne misterium Chrystusa.

Następnie wszyscy wstają i kapłan trzykrotnie intonuje „Alleluja”, stopniowo podnosząc głos, lud zaś tę aklamację powtarza⁹³. Jeśli jest to konieczne, psalterzysta lub kantor wykonuje „Alleluja”, która to aklamację podejmuje lud powtarzając ją między wersetami Psalmu 117, tylekroć cytowane przez Apostołów w przepowiadaniu paschalnym⁹⁴. Wreszcie zwiastuje Zmartwychwstanie Pańskie w Ewangelii, która stanowi jakby szczyt całej Liturgii Słowa. Nie należy pomijać po Ewangelii choćby krótkiej homilii.

88. Trzecią część Wigilii stanowi liturgia chrzcielna. Chrystusowa i naszą Paschę sprawujemy teraz w sakramencie. Jasno się to wyraża w kościołach mających źródło chrzcielne (chrzcielnicę), a jeszcze bardziej, kiedy odbywa się chrześcijańskie wtajemniczenie dorosłych lub przynajmniej chrzest dzieci⁹⁵. Także jednak wtedy, gdy nie ma kandydatów do chrztu, w kościołach parafialnych odbywa się

⁹¹ Por. Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 21.

⁹² Por. tamże, nr 23.

⁹³ Por. Ceremoniał Biskupów, nr 352.

⁹⁴ Por. Dz 4,11-12; Mt 21,42; Mk 12,10; Łk 20,17.

⁹⁵ Por. Rytuał Rzymski „Obrzędy chrztu dzieci”, nr 6.

błogosławieństwo wody chrzcielnej. Jeśli to błogosławieństwo odbywa się nie przy chrzcielnicy lecz w prezbiterium, wodę chrzcielną należy potem przenieść do chrzcielnicy, gdzie będzie przechowywana przez cały czas Wielkanocy⁹⁶. Gdzie zaś nie ma kandydatów do chrztu ani nie ma błogosławieństwa wody chrzcielnej, upamiętnienie Chrztu dokonuje się przez pobłogosławienie wody przeznaczonej do pokropienia ludu⁹⁷.

89. Potem odbywa się odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Kapłan - celebrans poprzedza je zachętą. Wierni stoją i trzymając w rękach zapalone świece, odpowiadają na pytania. Następnie zostają pokropieni wodą: w ten sposób gesty i słowa przypominają im przyjęty Chrzt. Kapłan celebrujący kropi lud przechodząc przez kościół, podczas gdy wszyscy śpiewają antyfonę «Vidi aquam» lub wykonują inny śpiew o wydzwiku chrzcielny⁹⁸.

90. Sprawowanie Eucharystii stanowi czwartą część Wigilii i jej szczyt; jest ona bowiem najpełniej sakramentem paschalnym, czyli upamiętnieniem Ofiary Krzyża i obecnością Chrystusa zmartwychwstałego, jest dopełnieniem chrześcijańskiego wtajemniczenia i przedsmakiem wieczystej Paschy.

91. Należy uważać na to, aby ta Liturgia Eucharystyczna nie była sprawowana w pośpiechu; owszem, wypada, aby wszystkie obrzędy i słowa otrzymały jak największą siłę wyrazu, modlitwa powszechna, w której nowo ochrzczeni, jako już wierni wykonują swe królewskie kapłaństwo⁹⁹, procesja na przygotowanie darów z udziałem nowo ochrzczonych, jeżeli są; modlitwa eucharystyczna pierwsza, druga lub trzecia z zastosowaniem śpiewu, z własnymi formułami zmiennymi (embolizmami)¹⁰⁰. Wreszcie Komunia eucharystyczna, jako chwila pełnego uczestnictwa w sprawowanych misteriach. Na komunię wypada śpiewać psalm 117 z antyfoną «Nasza Pascha» lub psalm 33 z antyfoną «Alleluja, alleluja, alleluja», albo inny śpiew wyrażający paschalną radość.

92. Stosowna jest rzeczą, aby wierni w Komunii Wigilii Paschalnej mogli przeżyć pełnię znaku Eucharystii, przyjmując ją pod postaciami chleba i wina.

⁹⁶ Por. Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 48.

⁹⁷ Por. tamże, nr 45.

⁹⁸ Por. tamże, nr 47.

⁹⁹ Por. tamże, nr 49; Rytuał Rzymski „Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”, nr 36.

¹⁰⁰ Por. Mszał Rzymski, Wigilia Paschalna, nr 53; tamże, Msze obrzędowe, 3. Przy udzielaniu chrztu.

Niech miejscowi ordynariusze rozważą stosowność udzielenia odpowiedniego zezwolenia w danych okolicznościach¹⁰¹.

3. Niektóre uwagi duszpasterskie

93. Liturgia Wigilii Paschalnej winna być wykonana tak, aby obdarzyła lud chrześcijański bogactwem modlitw i obrzędów; trzeba dlatego zadbać o prawidłowość rzeczy, o uczestnictwo wiernych oraz o to, aby w jej sprawowaniu nie brakowało ministrantów, lektorów i scholi śpiewaków.

94. Należy przewidzieć możliwość zgromadzenia się w jednym kościele wielu wspólnot, kiedy z powodu ich bliskości lub szczupłości nie można przygotować pełnej i uroczystej celebracji. Trzeba dążyć do tego, aby grupy specjalne uczestniczyły w Wigilii Paschalnej, w której wszyscy wierni schodzą się razem, mogliby głębiej odczuć sens kościelnej wspólnoty. Wierni, którzy z racji ferii wyjeżdżają z własnej parafii, winni być zachęceni do udziału w liturgii w miejscowości, w której przebywają.

95. Trzeba uważać, aby w zapowiadaniu Wigilii Paschalnej nie przedstawić jej jako ostatniego momentu Wielkiej Soboty. Lepiej będzie mówić, że Wigilia Paschalna jest sprawowana „w noc Paschy” i to jeden akt kultu. Zachęca się duszpasterzy, aby w katechezie do wiernych pilnie pouczali o potrzebie udziału w całej Wigilii¹⁰².

96. Konieczną jest rzeczą, aby duszpasterze w trosce o coraz lepsze sprawowanie Wigilii Paschalnej zdobywali coraz głębszą znajomość tekstów i obrzędów tak, by mogli przekazywać prawdziwą mistagogię.

4. Dzień Wielkanocny

97. Mszę św. w dzień Wielkanocny należy sprawować z całą uroczystością. Jako akt pokuty dobrze będzie zastosować dzisiaj pokropienie wodą pobłogosławioną w Wigilię; należy wtedy śpiewać antyfonę „Vidi aquam” lub inni pieśń o charakterze chrzcielnym. Tą samą wodą wypełnia się także kropielnicę przy wejściu do kościoła.

98. Tam gdzie istnieje należy zachować, a jeśli nie - wprowadzić tradycje sprawowania w dniu Paschy owych Nieszporów chrzcielnych, w których podczas śpiewu psalmów odbywa się procesja do chrzcielnicy¹⁰³.

¹⁰¹ Por. Mszał Rzymski, OWMR 240-242.

¹⁰² Por. KL 106.

¹⁰³ Por. OWLG 213.

99. Paschał mający swoje miejsce przy ambonie lub przy ołtarzu, winien być zapalony przynajmniej we wszystkich uroczystych celebracjach liturgicznych tego okresu, a więc we Mszy, w Jutrzni i w Nieszporach aż do Niedzieli Pięćdziesiątnicy. Od tej niedzieli Paschał niech będzie ze czcią ustawiony w chrzcielnicy i niech podczas sprawowania chrztu będą od niego zapalone świece ochrzczonych. Podczas liturgii pogrzebu należy ustawić paschał przy trumnie na znak, że śmierć jest dla chrześcijanina jego własną Paschą. Poza okresem wielkanocnym nie należy zapalać paschału ani nie przechowywać go w prezbiterium¹⁰⁴.

VIII. CZAS WIELKANOCNY

100. Obchód Paschy trwa przez czas paschalny (wielkanocny). Albowiem pięćdziesiąt dni od Niedzieli Zmartwychwstania do Niedzieli Zesłania Ducha Świętego obchodzi się z wielką radością jako jeden dzień świąteczny, co więcej - jako „wielką niedzielę”¹⁰⁵.

101. Niedziela tego okresu uważa się za niedzielę Wielkanocy i tak się je nazywa; mają one pierwszeństwo przed wszystkimi świętami Pańskimi i przed wszystkimi uroczystościami. Uroczystości przypadające w niedzielę, antycypuje się w sobotę¹⁰⁶. Obchody ku czci Najświętszej Maryi Panny lub Świętych, przypadające w ciągu tygodnia, nie mogą być przenoszone na tę niedzielę¹⁰⁷.

102. Dla dorosłych, którzy w Wigilię Paschalną otrzymali chrześcijańskie wtajemniczenie, cały ten czas jest przeznaczony na „mistagogię”. Gdziekolwiek więc na nowo ochrzczeni, należy zachować przepisy podane w „Obrzędach chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych” nn. 37 - 40 i 235 - 239. W ciągu oktawy Pacy w Modlitwie eucharystycznej wszędzie uwzględnia się wstawienictwo za nowo ochrzczonych.

103. Przez cały okres wielkanocny należy zachować wśród wiernych na Mszach niedzielnych specjalne miejsce dla neofitów. Wszyscy neofici niech się starają uczestniczyć we Mszach ze swoimi chrzestnymi. Należy o nich wprowadzić wzmiankę w homilii i zależnie od okoliczności - w modlitwie wiernych. Na za-

¹⁰⁴ Por. Mszał Rzymski, Niedziela Zesłania Ducha Świętego, rubryka końcowa; Rytuał Rzymski, „Obrzędy Chrztu dzieci”, Wtajemniczenie chrześcijańskie, Wprowadzenie ogólne, nr 25.

¹⁰⁵ Por. Ogólne zasady roku liturgicznego i kalendarza, nr 22.

¹⁰⁶ Por. tamże, nn. 5, 23.

¹⁰⁷ Por. tamże, nr 58.¹⁰³ Por. OWLG 213.

kończeniu zaś czasu mistagogii, w pobliżu Niedzieli Pięćdziesiątnicy, należy odprawić jakoś obrzęd z miejscowym zwyczajem¹⁰⁸. Wypada także, aby dzieci otrzymały w tę niedzielę wielkanocne pierwszą Komunię świętą.

104. Niech duszpasterze pouczają wiernych już wtajemniczonych w Eucharystię o sensie kościelnego przykazania przyjmowania Komunii świętej w tym okresie¹⁰⁹. Bardzo się zaleca, aby zwłaszcza w ciągu oktawy Paschy zanoszona była Komunia święta chorym.

105. Gdzie istnieje zwyczaj błogosławienia domów z okazji świąt paschalnych, niech dokonują tego proboszczowie lub inni prezbiterzy albo delegowani przez proboszczów diakoni, dla których jest to sposób wypełniania pasterskiej posługi¹¹⁰. Niech proboszcz idzie do domów w celu złożenia duszpasterskiej wizyty w każdej rodzinie, niech rozmawia z mieszkańcami i modli się, posługując się tekstami zamieszczonymi w książce „De Benedictionibus”¹¹¹. W wielkich miastach należy przewidzieć możliwość zgromadzenia więcej rodzin i udzielenia im wspólnego błogosławieństwa.

106. W różnych miejscowościach i u różnych narodów znane są ludowe zwyczaje związane z obchodami paschalnymi, które być może sprzyjają liczniejszemu gromadzeniu się ludu niż sama święta Liturgia. Nie należy ich bynajmniej lekceważyć, ponieważ mogą one służyć do wyrażania religijnego usposobienia wiernych. Niech przeto Konferencje Biskupów i miejscowi ordynariusze zatroszczą się o to, by te zwyczaje, które - jak się sądzi - sprzyjają rozwojowi pobożności, były możliwie najlepiej zharmonizowane ze świętą Liturgią, aby zostały głębiej przeniknięte jej duchem, aby z niej poniekąd wynikały i do niej lud prowadziły¹¹².

107. Ten święty okres pięćdziesięciu dni kończy się Niedzielą Pięćdziesiąticy. Wspominamy w nią zesłanie daru Ducha Świętego na apostołów, początki Kościoła oraz jego posłania do wszystkich ludów, narodów i języków¹¹³.

¹⁰⁸ Por. Rytuał Rzymski, „Obrzęd chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych” nn. 235-237. Por. Tamże, nn. 238-239.

¹⁰⁹ Por. KPK, kan 920.

¹¹⁰ Święta Kongregacja Obrzędów, Dekret „Maxima redemptionis nostrae mysteria” (16.XI.1955) nr 24; AAS 47 (1955) 847.

¹¹¹ De Benedictionibus, rozdz. I, II. Obrzęd dorocznych błogosławieństw rodzin w ich domach.

¹¹² Por. KL 13; Por. Kongregacja Kultu Bożego, Wytyczne i propozycje w związku z obchodem roku maryjnego (3.IV.1987) nn. 3, 51 - 56.

¹¹³ Por. Ogólne zasady roku liturgicznego i kalendarza, nr 23.

Należy popierać sprawowanie Wigilii jako przedłużenie Mszy. Nie ma ona charakteru chrzcielnego jak Wigilia Paschalna, lecz jest wytrwałą modlitwą zanoszoną na wzór Apostołów i uczniów, którzy przebywali jednomyślnie na modlitwie razem z Maryją, Matką Jezusa, oczekując Ducha Świętego¹¹⁴.

108. „Właściwością świąt paschalnych jest to, że cały Kościół cieszy się odpuszczeniem grzechów. Dostępują go nie tylko ci, którzy odradzają się we Chrzście świętym, lecz także ci, którzy już od dawna zaliczają się do grona przybranych dzieci”¹¹⁵. Pan w swojej hojności sprawi, że dzięki gorliwej pracy duszpasterskiej i duchowemu pogłębieniu wszyscy, którzy ukończą obchód świąt wielkanocnych, potrafią zachować ich ducha w życiu i postępowaniu¹¹⁶.

Dan w Rzymie, z siedziby Kongregacji Kultu Bożego,
16 stycznia 1988 roku.

+ *Paweł Augustyn Kard. MAYER*

Prefekt

+ *Wirgiliusz Noe Arcybiskup*

Tyt. Wonkary

Sekretarz

Przedruk z „Wiadomości Diecezjalne” (Katowice) 57 (1989) 33-54.

¹¹⁴ Pierwsze Nieszpory uroczystości mogą być połączone ze Mszą św. w sposób przewidziany w OWLG nr 96. Dla umożliwienia głębszego poznania tajemnicy tego dnia można wykonać kilka czytań Pisma świętego, które są zaproponowane do uznania w Lekcjonarzu dla tej Mszy. W tym przypadku lektor udaje się na ambonę i wykonuje pierwsze czytanie. Potem psalterzysta lub kantor śpiewa psalm, lud zaś wykonuje refren. Następnie wszyscy wstają a kapłan mówi: Módlmy się, i po chwili wspólnej modlitwy w milczeniu, odmawia kolektę odpowiadającą czytaniu (np. jedną z kolekt wyznaczonych na dni powszednie po VII Niedzieli Wielkanocnej).

¹¹⁵ Św. Leon Wielki, Mowa 6 o Wielkim Poście, I - 2: PL 54, 285.

¹¹⁶ Por. Mszał Rzymski, Sobota po VII Niedzieli Wielkanocnej, kolekta.

EPISKOPAT POLSKI

KOMUNIKAT RADY STAŁEJ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

1. W dniu 11 kwietnia br. mija 40. rocznica wydania encykliki „Pacem in terris”, w której papież bł. Jan XXIII napisał: „Pokój na świecie, którego wszyscy ludzie wszystkich czasów tak żarliwie pragnęli, nie może być budowany i utrwalany inaczej, jak tylko przez wierne zachowywanie porządku ustanowionego przez Boga”.

Problemy, które istniały przed czterdziestu laty są aktualne i dziś. Rada Stała Episkopatu dziękuje Ojcu Świętemu za jego wysiłki zmierzające do zachowania pokoju w świecie. Chodzi bowiem o przyszłość ludzkości i każdego człowieka z osobna. Losy ludzkości są w ręku Boga, dlatego zwracamy się z gorącą prośbą do Niego o dar pokoju. Mamy świadomość, że zagrożenie pokoju wynika z ludzkiego grzechu i dlatego Jan XXIII przypominał o konieczności zachowania porządku ustanowionego przez Boga.

Zwracamy się z gorącą prośbą do całego Narodu o modlitwę w intencji pokoju. W Roku Różańca Świętego niech ta modlitwa stanie się naszą codzienną praktyką w rodzinach i wspólnotach.

2. Zbliży się chwila, w której Polacy będą podejmować ważne decyzje dotyczące jedności wspólnoty europejskiej. Przed rokiem biskupi polscy napisali: „Kościół wspiera działania jednoczące, które respektują fundamentalne prawa człowieka służące integralnemu rozwojowi osoby ludzkiej i promuje dobro wspólne w wymiarze narodowym i państwowym” (21.03.2002 r.).

Ojciec Święty w swoich wypowiedziach nieustannie podkreśla, iż Europa powinna się jednoczyć nie tylko gospodarczo, ale nade wszystko wokół wartości, które decydowały o jej tożsamości na przestrzeni dwóch tysięcy lat. W tej perspektywie Papież, w ostatnim czasie, raz jeszcze z całą mocą stwierdził, że nieuwzględnienie tego dziedzictwa, tej spuścizny wieków, grozi jednoczącej się Europie podwójnym niebezpieczeństwem: „ideologiczną laicyzacją a z drugiej strony sekciarskim integralizmem” (16.02.2003 r.).

Biskupi polscy w swoich rozmowach z Rządem RP wskazali na konieczność zawarcia w deklaracji dołączonej do traktatu akcesyjnego następujących podstawowych wartości: ochrony życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci, ochrony małżeństwa rozumianego jako trwałego związku mężczyzny i kobiety oraz ochrony rodziny, jako podstawowej komórki społecznej. Równocześnie biskupi podkreślają, że te dziedziny muszą być chronione przez polskie ustawodawstwo. Sformułowania proponowane przez Rząd Polski ze względu na swoją ogólnikowość nie stanowią zabezpieczenia wspomnianych wyżej dóbr i wartości.

3. Jako Pasterze żywo przeżywamy niepokoje społeczne, zwłaszcza rolników. Przemiany społeczne związane z restrukturyzacją i dostosowaniem do wymogów unijnych dotyczą wszystkich grup społecznych, chociaż nie jednakowo i nie mogą być oceniane z doraźnej perspektywy. Dochodzenie swoich praw powinno się dokonywać na drodze mozolnego dialogu. Troska o własne, nawet uzasadnione, interesy nie może górować nad dobrem wspólnym i destabilizować życia społecznego. Natomiast rolnicy mają prawo oczekiwać od władz należytej troski o zabezpieczenie i rentowność ich pracy.

4. Jako chrześcijanie wierzymy, że losy świata a także losy naszej Ojczyzny pozostają w rękach naszego dobrego Boga, który jest naszym Ojcem. Wyznajemy, że światło i moc Ducha Świętego, który kieruje Kościołem jest mocniejsza niż ludzkie słabości i grzechy. Zawierając przyszłość Bożej Opatrzności prosimy o pokój na świecie, ład moralny w naszej Ojczyźnie, i budowanie jedności w Europie na trwałych i mocnych fundamentach, które stanowią niezbywalny element tożsamości europejskiej.

5. W poczuciu głębokiej wspólnoty i jedności pragniemy podziękować Bogu za dar 25. lat pontyfikatu Jana Pawła II, który w dniu 18 maja br. dokona kanonizacji bł. Urszuli Ledóchowskiej i bł. Józefa Sebastiana Pelczara. To wydarzenie jest okazją do Ogólnonarodowej Pielgrzymki do Rzymu, na którą zapraszamy wszystkich Polaków. Tych zaś którzy nie będą mogli uczestniczyć w tej pielgrzymce zapraszamy do modlitwy w intencji Ojca Świętego.

Podpisali: Członkowie Rady Stałej
Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 18 lutego 2003 r.

KOMUNIKAT Z 321. ZEBRANIA PLENARNEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

1. Na początku Wielkiego Postu, gdy Ojciec Święty razem ze swoimi najbliższymi współpracownikami odprawia rekolekcje, a cały Kościół trwa na modlitwie rozważając Mękę naszego Pana Jezusa Chrystusa, Episkopat Polski, włączając się w tę modlitwę, podjął refleksję nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i rodziny ludzkiej. Nawiązując do przeżywanego Roku Różańca oraz do prośb Ojca Świętego Jana Pawła II, biskupi polscy modlą się w intencji pokoju na świecie, szczególnie na Bliskim i Środkowym Wschodzie. O taką modlitwę proszą wszystkich wiernych w Polsce.

2. Podczas dwudniowych obrad wiele miejsca poświęcono trosce o ubogich. Przemiany zapoczątkowane przełomem 1989 roku, oprócz pozytywnych rezultatów, niosą ze sobą niestety także negatywne skutki. Poszerza się margines biedy, tragicznie wzrasta bezrobocie, narasta poczucie bezsilności i braku perspektyw w środowiskach wiejskich. Państwo powinno stworzyć odpowiednie warunki dla skutecznej ochrony i sprawiedliwego rozwoju polskiego rolnictwa i zabezpieczać je przed nieuczciwą konkurencją.

3. Wspomniane obszary biedy stawiają również przed nami wszystkimi konkretne zadania. Żaden chrześcijanin nie może przechodzić obojętnie obok człowieka będącego w potrzebie, gdyż zobowiązuje go do takiej postawy sam Chrystus. Wszak On powiedział: „...co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25, 40). Biskupi polscy z uznaniem i wdzięcznością odnoszą się do wszystkich inicjatyw podejmowanych przez Caritas Polską, Caritas diecezjalne i różnego rodzaju grupy charytatywne. Dziękują wiernym za szczodrość w niesieniu pomocy ludziom biednym i dotkniętym różnego rodzaju klęskami żywiołowymi. Wyrażają radość, że Kościół w Polsce stać już dzisiaj na niesienie pomocy nie tylko u nas, ale także za granicą. Świadczy to o wprowadzaniu w czyn zasady solidarności i opcji preferencyjnej na rzecz ubogich, czyli szczególnej troski o najuboższych. Powinniśmy nadal iść tą drogą.

4. Biskupi z troską i bólem ustosunkowali się do wytworzonego w Polsce, szczególnie w ostatnim czasie, klimatu życia publicznego. Z mocą podkreślamy, że demokracja, w której nagminnie lekceważone są podstawowe wartości i łamane zasady, nie służy człowiekowi i narodowi. Wiernym przypominamy, że z katolicką moralnością nie można pogodzić żadnej formy korupcji. Wszyscy zaś sprawujący jakąkolwiek władzę, na czele z najwyższymi władzami państwowymi, niech pamiętają, że pierwszym i najważniejszym kryterium prawomocności władzy jest nie tylko demokratyczny wybór, ale także stała i autentyczna troska o dobro wspólne. Przekształcanie Państwa w oligarchiczną grę interesów grup jawnych i tajnych,

formalnych i nieformalnych, jest podważeniem praworządności władzy. Cierpi na tym człowiek, cierpi naród. Polska na nowo powinna stać się Państwem prawa.

5. Polska zbliża się do ważnego momentu, jakim będzie referendum akcesyjne do Unii Europejskiej. Już przed rokiem biskupi polscy pisali w swym liście do wiernych: „Podejmujemy wielowiekową tradycję Kościoła, który w przełomowych momentach historii Narodu, kierowany światłem Ewangelii, starał się kształtować umysły i sumienia wiernych oraz wszystkich ludzi dobrej woli, aby dokonywali właściwych wyborów służących dobru i jedności narodów” (21 marca, 2002 r.). Biskupi zgromadzeni na Zebraniu Plenarnym zapoznali się z aktualnym stanem przygotowań do integracji i przeprowadzili dyskusję. Episkopat Polski wyraża wdzięczność Ojcu Świętemu za Jego nieustanną troskę o zjednoczenie Wschodu i Zachodu Europy. Popiera także wysiłki Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE) oraz Komisji Episkopatów Wspólnoty Europejskiej (COMECE) dotyczące wolności religijnej, tożsamości Kościołów i wspólnot religijnych. Biskupi stwierdzają, że społeczeństwo polskie musi wyrobić sobie właściwą opinię na temat wejścia Polski w strukturę jednoczącej się Europy. Chodzi bowiem o bardzo ważne wydarzenie dla naszej Ojczyzny. Tu chodzi o współpracę 25 państw naszego kontynentu. Tu chodzi również o przyszłość młodego pokolenia. Tu chodzi wreszcie o doświadczenia historyczne Polski, która od ponad tysiąca lat współtworzy dzieje, kulturę i ducha Europy. Każdy jednak Polak musi w tej kwestii wypracować własny, dojrzały pogląd i podjąć osobistą decyzję. Apelujemy do władz i do wszystkich osób odpowiedzialnych za przepływ informacji o pełne ukazywanie wszystkich argumentów, pozytywnych i negatywnych, związanych z akcesją.

Deklarację Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, nr 39, dotyczącą moralności publicznej, dołączoną do Traktatu akcesyjnego, Episkopat Polski rozumie jako wolę ochrony życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci, ochrony małżeństwa rozumianego jako trwały związek mężczyzny i kobiety oraz wolę ochrony rodziny, jako podstawowej komórki społecznej. Zawierając sprawę integracji Polski z Unią Europejską Bożej Opatrzności, Konferencja Episkopatu Polski kontynuuje refleksję nad tym ważnym tematem.

6. Zebranie Plenarne zapoznało się ze stanem przygotowań Ogólnopolskiej Pielgrzymki do Rzymu, która będzie narodowym dziękczynieniem za 25 lat posługi Jana Pawła II — naszego Rodaka — na Stolicy Piotrowej. W niedzielę, 18 maja br., pielgrzymi wezmą udział w kanonizacji dwojga Polaków: błogosławionego Józefa Sebastiana Pelczara i błogosławionej Urszuli Ledóchowskiej. Serdecznie zachęcamy Rodaków, by jak najliczniej wzięli udział w tej ogólnonarodowej modlitwie.

7. Przeżywamy Wielki Post, okres nawracania serc i umysłów, odnowy życia duchowego i moralnego, czas przygotowania na Święta Wielkanocy — Święta zwycięstwa życia nad śmiercią, łaski nad słabością, cnoty nad grzechem. Zwycię-

stwa tego dokonał nasz Zbawiciel, Bóg — Człowiek, Jezus Chrystus. Dobrze przeżyty Wielki Post powinien przybliżyć każdego wiernego do Chrystusa, jeszcze bardziej go w Niego wszczepić. Temu właśnie mają służyć wszystkie praktyki pokutne: modlitwa, post, jałmużna. Temu mają służyć rekolekcje, misje i dni skupienia organizowane w parafiach. Temu wreszcie ma służyć dobrze przygotowany i przeżyty sakrament pokuty i pojednania. Jest to najlepsza droga naprawy człowieka i naprawy społeczeństwa. Szczerze skorzystajmy z tej szansy.

Na wielkopostny trud nawrócenia i radosne przeżycie Świąt Wielkanocnych udzielamy wszystkim wiernym pasterskiego błogosławieństwa.

Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
Zebrani na 321. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 12 marca 2003 r.

BISKUP SIEDLECKI

Siedlce, 26.02.2003 r.

BISKUP SIEDLECKI

L.dz. 139/03

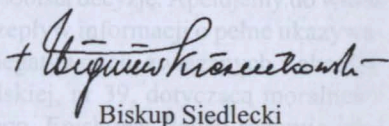
**Wielebni
Księża Proboszczowie
Parafii Diecezji Siedleckiej**

Niniejszym przedstawiam Panią mgr Małgorzatę Trzaskalik-Wyrwa, która przygotowuje katalog zabytkowych organów Diecezji Siedleckiej.

W związku z powyższym zwracam się z prośbą do Wielebnych Księży Proboszczów z terenu naszej Diecezji o umożliwienie jej przeprowadzenia potrzebnych badań, udostępnienie instrumentów oraz zbiorów archiwalnych parafii.

Utworzenie stosownego katalogu instrumentów kościelnych uważam za ważną sprawę także ze względu na potrzebę określenia ich stanu, uwrażliwienia duszpasterzy oraz organistów na wartość organów i konieczność stałej o nie troski.

Z pozdrowieniem w Chrystusie

Biskup Siedlecki

Siedlce, 18 marca 2003 r.

BISKUP SIEDLECKI

L. dz. 189/03

**Ksiądz Dziekan
Dekanatu**

1. W dniu 16 października 2003 roku będziemy wspominać 25 rocznicę wyboru Ojca Świętego Jana Pawła II na Stolicę Piotrową. Ten piękny jubileusz jest okazją do składania Panu Bogu dziękczynienia za Osobę i pontyfikat Ojca Świętego.

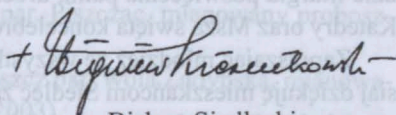
Konferencja Episkopatu zdecydowała, że z racji tego jubileuszu uda się do Rzymu Pielgrzymka Narodowa. Wyznaczona została data – 18 i 19 maja 2003 roku – związana z rocznicą urodzin Ojca Świętego oraz kanonizacją M. Urszuli Ledóchowskiej i Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara.

Bardzo proszę Księdza Dziekana o wskazanie księdza, który może podjąć się organizowania grupy pielgrzymów w ramach Pielgrzymki Narodowej.

Dobrze byłoby, gdyby trzy sąsiednie dekanaty wydelegowały jedną grupę autokarową.

2. W dniu 25 marca, o godzinie 1000, w Katedrze Siedleckiej, będę przewodniczył Mszy Świętej koncelebrowanej za śp. Księdza Biskupa Ignacego Świrskiego oraz śp. Księdza Biskupa Jana Wiktora Nowaka, w rocznicę Ich śmierci.

Zapraszam Księdza Dziekana oraz Księży kondekanalnych.

Biskup Siedlecki

Komunikat Biskupa Siedleckiego o diecezjalnych obchodach XVIII Światowego Dnia Młodzieży

W dniach 12 i 13 kwietnia br., w duchowej łączności z Ojcem Świętym Janem Pawłem II, przeżywać będziemy obchody XVIII Światowego Dnia Młodzieży. Pragnę, by wzorem lat ubiegłych, młodzież naszej diecezji zgromadziła się w tych dniach w Siedlcach, by pod przewodnictwem Biskupa Diecezjalnego i swoich Duszpasterzy wyznać wiarę w Jezusa Chrystusa i doświadczyć wspólnoty Kościoła.

W tym roku hasłem spotkania, zaproponowanym przez Jana Pawła II w specjalnym Orędziu do młodych, są słowa Chrystusa do umiłowanego ucznia: „Oto Matka twoja” (J, 19,27). Rozważanie tej biblijnej sceny będzie dla młodych okazją do spojrzenia na Maryję. Przewodnicząc celebracji Słowa Bożego dokonam aktu zawierzenia młodych Matce Bożej. Obok modlitwy spotkanie będzie okazją do katechezy na temat roli i miejsca Maryi w Bożym planie zbawienia a także sposobnością do ukazania zasad właściwej pobożności maryjnej. Zgodnie z intencją Ojca Świętego, wyrażoną w Orędziu do młodych, każdy z uczestników otrzyma poświęcony różaniec i będzie uczestniczył w modlitewnej procesji różańcowej ulicami osiedla przy parafii św. Józefa.

Tegoroczne spotkanie młodych odbywać się będzie w czasie, kiedy w Europie obchodzony jest Rok Osób Niepełnosprawnych. Z tej okazji pragnę szczególnie zachęcić do umożliwienia udziału w tym wydarzeniu młodzieży, która zostałaznaczona tym doświadczeniem. Zapraszam was, Drodzy Niepełnosprawni. Treści

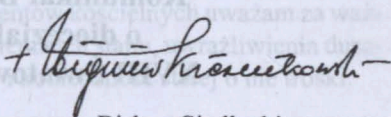
drugiego dnia naszego spotkania, przeżywanego w Niedzielę Palmową, będą szczególnie wam bliskie i pomocne, a wśród zaproszonych prelegentów są m.in. znana z pomocy humanitarnej Janina Ochojska, wielokrotna mistrzyni świata i mistrzyni olimpijska w szpadzie i florecie Paraolimpiady dla osób niepełnosprawnych w Sydney i Atlancie Jagoda Polasik oraz członkowie zajmującej się pracą z bezdomnymi i potrzebującymi Wspólnoty Chleb Życia. Rodziców i duszpasterzy, a także was, drodzy młodzi, proszę o pomoc młodzieży niepełnosprawnej w dotarciu do Siedlec.

Kulminacyjnym punktem obchodów XVIII Światowego Dnia Młodzieży będzie liturgia poświęcenia palm, uroczysta procesja z kaplicy Ducha Świętego do Katedry oraz Msza święta koncelebrowana pod moim przewodnictwem.

— Zapraszając młodzież ze wszystkich parafii, ruchów i stowarzyszeń, już dzisiaj dziękuję mieszkańcom Siedlec za ochotne i gościnne przyjęcie młodzieży do swoich domów z soboty na niedzielę, 12 na 13 kwietnia br.

Księży Dziekanów proszę, aby z każdego dekanatu został wydelegowany kapłan do stałej opieki nad młodzieżą przybywającą do Siedlec.

Wszystkich Diecezjan gorąco proszę o modlitwę w intencji młodego pokolenia.

Biskup Siedlecki

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

NOMINACJE

Ks. Ryszard Borkowski, diecezjalnym duszpasterzem służby zdrowia (04.03.2003).

Proboszczowie

Ks. Czesław Ciołek, dotychczasowy proboszcz par. Nowodwór, mianowany proboszczem par. Okrzeja (15.03.2003).

Ks. Tadeusz Kot, dotychczasowy wikariusz par. Piszczac, mianowany proboszczem par. Wola Zadybska (15.03.2003).

Ks. Michał Oleszczuk, dotychczasowy proboszcz par. Wola Zadybska, mianowany proboszczem par. Nowodwór (15.03.2003).

Wikariusze

Ks. Sławomir Arseniuk, przeniesiony z par. Warszawice do par. Jeziorzany (15.03.2003).

Ks. Tomasz Lubaszko, przeniesiony z par. Jeziorzany do par. Warszawice (15.03.2003).

KALENDARIUM WYDARZEŃ DIECEZJALNYCH

- 01.04.2003 Eucharystia i spotkanie z neoprezbiterami w Małowej Górze, godz. 18⁰⁰.
- 02.02.2003 Spotkanie z Niepełnosprawnymi w Siedlcach, godz. 17⁰⁰.
- 03.04.2003 Wielkopostna celebracja słowa z Pedagogami, w Sali Wielofunkcyjnej Liceum Katolickiego w Siedlcach, godz. 17⁰⁰.
- 04.14.2003 Spotkanie Zarządu Stowarzyszeń Polskich Muzyków Kościelnych w WSD Diecezji Siedleckiej, godz. 19⁰⁰.
- 05.04.2003 Bierzmowanie w par. MB Częstochowskiej w Radoryżu, godz. 11⁰⁰, w par. Nawiedzenia NMP w Miastkowie, godz. 17⁰⁰.
- 06.04.2003 Bierzmowanie w Międzyrzeczu, par. Chrystusa Króla, godz. 12⁰⁰.
- 07.04.2003 Posiedzenie Rady Kapłańskiej, godz. 10³⁰.
- 12.04.2003 Obchody Dnia Młodych
- 13.04.2003 Eucharystia Palmowej Niedzieli w Katedrze, godz. 10⁰⁰.
- 13.04.2003 Eucharystia dla młodych, godz. 12⁴⁵.
- 13.04.2003 Droga Krzyżowa ulicami miasta, godz. 19⁰⁰.
- 15.04.2003 Bierzmowanie w par. Przemienienia Pańskiego w Garwolinie, 17⁰⁰.
- 16.04.2003 Celebracja Godziny Czytań, w Katedrze, godz. 17⁰⁰.
- 17.04.2003 Msza Krzyżma, godz. 10⁰⁰.
- 17.04.2003 Msza św. Wieczery Pańskiej, w Katedrze, godz. 18⁰⁰.
- 18.04.2003 Celebracja Godziny Czytań i Jutrzni, w Katedrze, godz. 9⁰⁰.
- 18.04.2003 Liturgia Wielkiego Piątku, w Katedrze, godz. 18⁰⁰.
- 19.04.2003 Celebracja Godziny Czytań i Jutrzni, w Katedrze, godz. 9⁰⁰.
- 19.04.2003 Liturgia Paschalna, w Katedrze, godz. 23⁰⁰.
- 20.04.2003 Instalacja relikwii św. Faustyny, par. MB Częstochowskiej w Garwolinie, godz. 17⁰⁰.
- 21.04.2003 Konsekracja kościoła w par. Matki Kościoła w Łukowie, godz. 11⁰⁰.
- 21.04.2003 Spotkanie dekanalne Łuków I, godz. 14⁰⁰.
- 22.04.2003 25.04.2003 – Rekolekcje Kapłańskie, w WSD Diecezji Siedleckiej.
- 28.04.2003 Posiedzenie Komisji ds. Sanktuarium w Pratuliniu, godz. 10⁰⁰.
- 28.04.2003 Bierzmowanie w par. Katedralnej, godz. 17⁰⁰.
- 29.04.2003 Bierzmowanie w par. św. Anny w Wohyniu, godz. 17⁰⁰.

XVIII ŚWIATOWY DZIEŃ MŁODZIEŻY DIECEZJI SIEDLECKIEJ

Termin: 12-13 kwietnia 2003 r. (sobota i niedziela)

Temat: NADZIEJA U STÓP KRZYŻA - „OTO MATKA TWOJA”

Znaki:

- a) OBRAZ MATKI BOŻEJ (wizerunki MB czczone w diecezji siedleckiej)
- b) RÓŻANIEC (przekazany każdemu uczestnikowi spotkania)

Projekt programu szczegółowego:

SOBOTA, 12 KWIETNIA – parafia św. Józefa

- 13⁰⁰ – przyjazd młodych do Siedlec, recepcja i zakwaterowanie w parafiach
14⁴⁵ – zawiązanie wspólnoty i oficjalne rozpoczęcie spotkania
15¹⁵ – muzyczny koncert uwielbieniowy (**zespół Oweyo** z Wrocławia)
17¹⁵ – katecheza maryjna (**o. Kamil Szustak** z Jasnej Góry)
18⁰⁰ – kolacja w plenerze (plac przed kaplicą)
19⁰⁰ – celebrowanie słowa i akt zawierzenia młodych (Bp Ordynariusz)
20³⁰ – procesja różańcowa ze światłem po ulicach osiedla (KSM)
21³⁰ – przejście do rodzin na nocleg

NIEDZIELA PALMOWA, 13 KWIETNIA

- 8⁰⁰ – śniadanie u rodzin (w miejscu zakwaterowania)
9¹⁵ – „Nadzieja u stóp krzyża” - zawiązanie wspólnot i katechezy o niesieniu nadziei i posłudze miłości względem różnych grup osób potrzebujących
- kaplica Ducha Świętego (**zespół akademicki DA**)
katecheza – **Jagoda Polasik**
- sala gimnastyczna LO „Prusa” (zespół – **klerycy z WSD**)
katecheza – **Janina Ochojska**
- sala wielofunkcyjna KLO (zespół **Dream Team**)
katecheza – **Wspólnota Chleb Życia**
11¹⁵ – przejście do kaplicy Ducha Świętego
11⁴⁵ – liturgia poświęcenia palm i procesja do katedry (**Bp Ordynariusz**)
12⁴⁵ – Eucharystia w katedrze (**Bp Ordynariusz**)

KOMUNIKATY KURII

Rekolekcje Kapłanów - I tura 22-25. 04. 2003

Ks. Czesław ANDRZEJUK
Ks. Marek ANTONOWICZ
Ks. Marek ANTONOWICZ
Ks. Czesław BAŃK
Ks. Tadeusz BIAŁECKI
Ks. Kanonik Stanisław BIENKO
Ks. Kanonik Zbigniew BIENKOWSKI
Ks. Kanonik Bogusław BOLESTA
Ks. Prałat Ryszard BORKOWSKI
Ks. Jan BORKOWSKI
Ks. Edward BORUC
Ks. Kanonik Józef BRZOZOWSKI
Ks. Kanonik Antoni BUBEŁA
Ks. Krzysztof BUCZYŃSKI
Ks. Prałat Henryk BUJNIK
Ks. Prałat Piotr BURCZANIUK
Ks. Wojciech BURKAT
Ks. Kanonik Jan CEP
Ks. Kazimierz CHEŁSTOWSKI
Ks. Kanonik Lucjan CHOJNIAK
Ks. Czesław CIOŁEK
Ks. Stefan CZARNECKI
Ks. Krzysztof CZARNOTA
Ks. Krzysztof CZYRKA
Ks. Kanonik Henryk DEMIAŃCZUK
Ks. Prałat Michał DOMAŃSKI
Ks. Jerzy DOMAŃSKI
Ks. Henryk DOMAŃSKI
Ks. Kanonik Zdzisław DOMAŃSKI
Ks. Kanonik Henryk DROZD
Ks. Kanonik Stefan DUDA
Ks. Zdzisław DUDEK
Ks. Prałat Franciszek DUDKA
Ks. Kanonik Tadeusz DZIĘGA
Ks. Kanonik Stanisław DZYR
Ks. Kanonik Andrzej FILIPIUK
Ks. Józef FRAN CZUK
Ks. Marian FRAN CZUK

Ks. Sylwester FRAĆ
Ks. Bronisław GIERSZ
Ks. Andrzej GŁASEK
Ks. Wiesław GŁOWACKI
Ks. Kanonik Jan GOGŁOZA
Ks. Stanisław GRABOWIECKI
Ks. Kanonik Jan GROCHOWSKI
Ks. Janusz GRODEK
Ks. Sylwester GRONDZIK
Ks. Kanonik Franciszek HOŁDA
Ks. Prałat Henryk HOŁOWENKO
Ks. Prałat Józef HUSZALUK
Ks. Waldemar IZDEBSKI
Ks. Franciszek IZDEBSKI
Ks. Wincenty JAGODZIŃSKI
Ks. Henryk JAKUBOWICZ
Ks. Kanonik Jan JAWORSKI
Ks. Czesław JUSZCZYŃSKI
Ks. Kanonik Ryszard KARDAS
Ks. Piotr KARDAS
Ks. Kanonik Tadeusz KARWOWSKI
Ks. Stefan KARWOWSKI
Ks. Jan KAZIMIERCZUK
Ks. Wiesław KAZIMIERUK
Ks. Henryk KENDRACKI
Ks. Kanonik Kazimierz KOMAR
Ks. Prałat Stefan KORNAS
Ks. Infułat Kazimierz KORSZNIEWICZ
Ks. Tomasz KOSTECKI
Ks. Bogdan KOZIOŁ
Ks. Zbigniew KRASNODĘBSKI
Ks. Adam KRASUSKI
Ks. Kanonik Bogdan KRAWCZYK
Ks. Zygmunt KRÓLIKOWSKI
Ks. Henryk KRUPA
Ks. Kanonik Aleksander KUCHARCZUK
Ks. Władysław KUĆ
Ks. Stanisław KULIK
Ks. Kanonik Jan KUREK
Ks. Jan KUROWSKI
Ks. Infułat Antoni LASZUK
Ks. Prałat Tadeusz LEWCZUK
Ks. Kanonik Jan LIWAK

Ks. Prałat Mieczysław ŁUSZCZYŃSKI
 Ks. Zbigniew MAKSYMIOUK
 Ks. Prałat Stanisław MAKSYMOWICZ
 Ks. Stanisław MARCZUK
 Ks. Zygmunt MATYSIAK
 Ks. Prałat Eugeniusz MATYSKA
 Ks. Czesław MAZIEJUK
 Ks. Mieczysław MILCZARCZYK
 Ks. Józef MIRONIUK
 Ks. Kanonik Zdzisław MŁYNARSKI
 Ks. Krzysztof MUĆKA
 Ks. Kanonik Kazimierz MUSIEJ
 Ks. Stanisław NIEPOGODZIŃSKI
 Ks. Waław NIEWIATOWSKI
 Ks. Kazimierz NOWAK
 Ks. Henryk NOWOSIELSKI
 Ks. Henryk OCH
 Ks. Franciszek OLEKSIUK
 Ks. Józef OLESZCZUK
 Ks. Michał OLESZCZUK
 Ks. Kanonik Janusz ONUFREJUK
 Ks. Jarosław OPONOWICZ
 Ks. Jan ORŁOWSKI
 Ks. Jan ORNAT
 Ks. Leszek OSTAS
 Ks. Adam PATEJUK
 Ks. Kanonik Stanisław PAWLUCZUK
 Ks. Zenon PAWŁOWSKI
 Ks. Antoni PIETRUSZKA
 Ks. Wiesław PIŃCZUK
 Ks. Wincenty PŁUDOWSKI
 Ks. Kanonik Kazimierz POTIOPA
 Ks. Kanonik Władysław PROCZEK
 Ks. Wiesław PRONIEWICZ
 Ks. Antoni PRZYBYSZ
 Ks. Kanonik Marian PYRKA
 Ks. Jan RABOSZUK
 Ks. Feliks ROKITA
 Ks. Eugeniusz ROLA
 Ks. Michał ROZWADOWSKI
 Ks. Prałat Henryk RZESZOTEK
 Ks. Krzysztof SAMSEL

Ks. Kanonik Piotr SAWCZUK
Ks. Roman SAWCZUK
Ks. Kanonik Wacław SEMENIUK
Ks. Henryk SIDORCZUK
Ks. Prałat Jan SIEKIERKO
Ks. Henryk SKOLIMOWSKI
Ks. Kanonik Mieczysław SKRODZIUK
Ks. Krzysztof SKWIERCZYŃSKI
Ks. Jan SPÓLNY
Ks. Kanonik Edmund SROKA
Ks. Stanisław STACHYRA
Ks. Kanonik Kazimierz STAŃCZUK
Ks. Stanisław STARĘGA
Ks. Janusz STEFANIUK
Ks. Antoni SŪLICH
Ks. Kanonik Eugeniusz SYCZEWSKI
Ks. Kanonik Józef SZAJDA
Ks. Edmund SZAREK
Ks. Henryk SZUSTEK
Ks. Kanonik Michał ŚLIWOWSKI
Ks. Włodzimierz TENDORF
Ks. Jan TOCZYSKI
Ks. Tadeusz TOMASIUK
Ks. Andrzej TOMCZAK
Ks. Andrzej TREBNIÓ
Ks. Adam TUREMKA
Ks. Tomasz WALCZAK
Ks. Krzysztof WĄLEK
Ks. Kanonik Edmund WAŁUSZKO
Ks. Kanonik Bernard WASZCZUK
Ks. Prałat Henryk WIERZEJSKI
Ks. Andrzej WITKOWSKI
Ks. Kanonik Stanisław WOJTECZUK
Ks. Tadeusz WOJTKOWICZ
Ks. Prałat Wiesław WYRZYKOWSKI
Ks. Kanonik Piotr ZABIELSKI
Ks. Kanonik Stanisław ZAJKO
Ks. Jan ZALESZCZYK
Ks. Emilian ZARZYCKI
Ks. Kazimierz ZDUNEK
Ks. Kanonik Kazimierz ŻELISKO
Ks. Henryk ŻUK

SPIS TREŚCI

Stolica Apostolska

- Jan Paweł II - Więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu. *Orędzie na Wielki Post 2003* 121
- Jan Paweł II – Przeciw przejawom rasizmu, ksenofobi i skrajnego nacjonalizmu. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2003 r* 125
- Jan Paweł II – Środki społecznego przekazu w służbie prawdziwego pokoju w świetle encykliki «*Pacem in terris*» – *Orędzie na XXXVII Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu 2003 r* 128
- Kongregacja Kultu Bożego – *List ogólny o przygotowaniu i obchodzeniu Świąt Paschalnych* 132

Episkopat Polski

- Komunikat Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski 157
- Komunikat z 321. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski 159

Biskup Siedlecki

- Komunikat do proboszczów w sprawie katalogu organów zabytkowych 162
- Komunikat do dziekanów 162
- Komunikat o diecezjalnych obchodach XVIII Światowego Dnia Młodzieży 163
- Zmiany wśród duchowieństwa 165
- Kalendarium wydarzeń diecezjalnych 166

Komunikaty kurii

- Lista Kapłanów I tury rekolekcji 168

ISSN 1230-7165

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka
08-100 Siedlce, ul. Piłsudskiego 62
tel. (025) 644-21-95, 632-31-26; fax (025) 644-87-44
e-mail: ksamsel@siedlce.opoka.org.pl
Redaktor Naczelny: Ks. Krzysztof Samsel